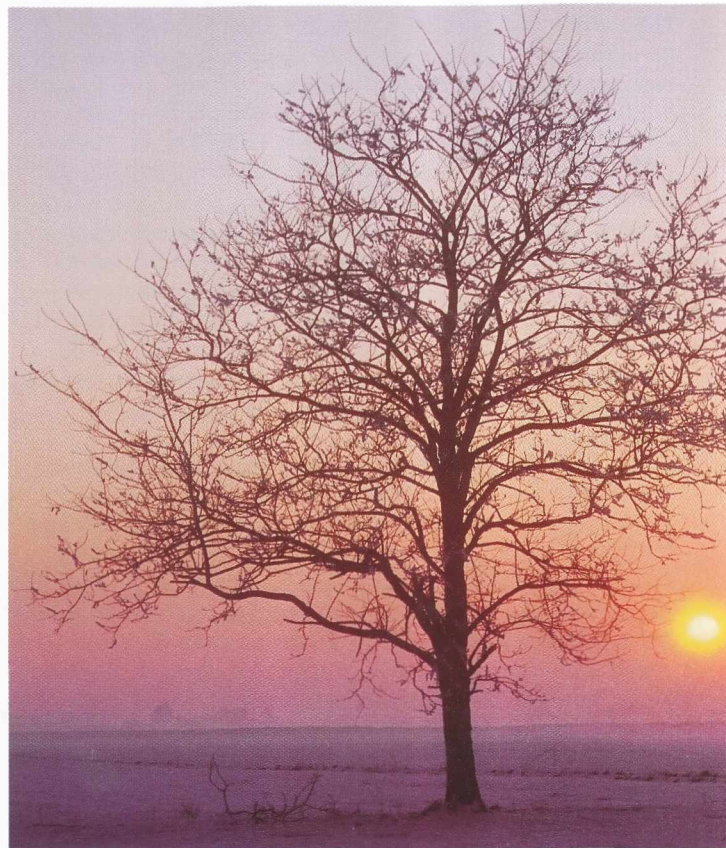

ŠTEVILKA 34
14. december 2001

LIPNICA

G l a s i l o O b č i n e M o r a v s k e T o p l i c e

Drage občanke in občani občine Moravske Toplice!

Dogodki, ki smo jim bili priča v iztekajočem se prvem letu novega tisočletja, potrjujejo, da bo naša bodočnost precej težko napovedati in da se bomo ljudje za potešitev svojih sanj in radovednosti vedno bolj zatekali k lažnim prerokbam in iluzijam, predvsem če bodo te ljubše od krute resničnosti. Zato Vam, drage občanke in spoštovani občani, v letu 2002 želim pri vašem razmišljanju o svoji in naši skupni prihodnosti več optimizma. V novem letu naj Vas pri uresničevanju Vaših želja in ciljev spremljajo mir, ljubezen, zadovoljstvo in iskreni medsebojni odnosi! Lepe in prijazne božične praznike ter srečno zdravo in uspešno leto 2002 Vam voščim v imenu občinskega sveta, občinske uprave in v svojem imenu

Franc CIPOT, župan

Moravske Toplice község kedves polgárai!

A harmadik évezred első évének eseményei szerint jövőnket nagyon nehéz előrejelezni, álmaink és kívánságaink megvalósítása ügyében egyre gyakrabban fordulunk hamis jóslatokhoz és illúziókhöz, különösen, ha ezek a durva valóságnál kellemesebbnek bizonyulnak.

Kedves polgárok, éppen ezért kívánok Önöknek a 2002-es évben több derülést egyéni és közös jövőnk tervezésében. Kívánságaik megvalósulásában, céljaik elérésében kísérjék Önöket a béke, a szeretet, az elégedettség és az őszinte egymásközi viszonyok az új esztendőben.

Kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog, egészséges, sikeres 2002-es új esztendőt kívánok Önöknek a Községi Tanács, az önkormányzati hivatal és a magam nevében!

Franc CIPOT, polgármester

U V O D N I K

Letošnja zadnja številka Lipnice prinaša kopicco čestitk in dobrih želja. Tudi v imenu uredništva Vam želim mirne božične praznike in voščim vse najboljše v novem letu.

Posebno pozornost posvečamo proračunu – občinski svet je na zadnji seji sprejel re-balans letošnjega in prvič razpravljal o proračunu občine za leto 2002. Zapisana je sanjska številka: 1,186 milijarde tolarjev! Pomemben finančni vir krajevnih skupnosti je bil samoprispevek. Ga bo v prihodnje še mogoče razpisati? Janez Škalič po svoje – polemčno – razmišlja o prihodnji vlogi krajevnih skupnosti v okviru lokalne samouprave.

Kako bo teklo izplačilo škode po letošnji pozebi in suši?

Kaj je prinesel letošnji gostinsko-turistični zbor?

DOS Prosenjakovci je praznovala 20-letnico delovanja. Objavljamo intervju z ravnateljico in skušamo zajeti utrip življenja ob meji.

Pišemo tudi o aktivnostih v mesecu varnosti pred požari. In o športnem, kulturnem in družabnem dogajanju.

Ludvik Sočič

Vesele božične praznike, srečno in uspešno novo leto 2002 Vam želi
Mađarska narodna samoupravna skupnost Občine Moravske Toplice.

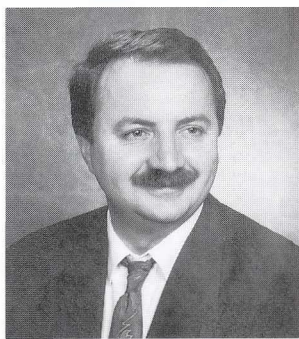
Kellemes Karácsonyi ünnepeket és sikerekben gazdag,
nagyon Boldog Új Évet kíván
a Moravske Toplice községi Magyar Nemzeti Öngazgatási Közösség.

Obcinska gasilska zveza Moravske Toplice in Stab Civilne zaštite
Občine Moravske Toplice želita vsem občankam in občanom
vesele božične praznike ter srečno, uspešno in varno leto 2002.

Osem upokojencem in občanom želimo miren božič
ter srečno in zdravo novo leto 2002.

Društvo upokojencev Moravske Toplice

Veliko uspehov in sreče tudi v letu 2002!
Obcinska športna zveza Moravske Toplice

Prvo leto novega tisočletja je zaznamovano z tolikimi šokantnimi dogodki, da bi človek pomislil, da se začnejo uresničevati zloglasne Nostradamusove prerokbe. Teroristični napad na vrh svetovnega gospodarskega centra se zdi le začetek takšnih napovedi. Samomorilskim napadom, ki so postali dnevna praksa v Izraelu in drugod po svetu, se z običajnimi vojaškimi sredstvi ni mogoče postaviti po robu, zato postaja edina možnost za zaustavitev tega zla združevanje in dogovarjanje vseh narodov, vseh ljudi sveta.

Ob terorizmu prihaja vedno bolj v ospredje tudi odnos ljudi do svojega okolja, ki se kaže v izjemno hitro rastočem problemu onesnaženosti vseh naravnih dobrin – zraka, zemlje in vode. To zahteva dnevno med ljudmi veliko večji »davek« kot vsa teroristična in vojna grozodejstva skupaj, pri tem pa je najbolj zaskrbljujoče to, da smo se ljudje sprijaznili s tovrstnim stanjem. Vedno znova se je pri tem potrebno zavedati, da smo izključni krivci za takšno stanje okolja ljudi, ki se pri tem ne zavedamo, da okolja ne podedujemo, temveč si ga dejansko izposojamo od prihodnjih generacij. In kakšno okolje bodo prihodnje generacije sploh še imele za izposoj, če ne bomo začeli spreminjati našega odnosa zdaj in takoj? Čeprav se je svetovni kapital upiral sprejemu skupnega nastopa v smer zaustavitve onesnaženja našega okolja, so dogodki minulega leta tako ostro zarezali tudi v njegovo samozadostnost, da so bili na tem področju sprejete odločitve, ki združujejo narode in ljudi vsega sveta pri uresničevanju skupnega okoljevarstvenega programa.

Boj za maksimiranje dobičkov na velikih farmah ali preživetje na majhnih kmetijah pri proizvodnji mleka in mesa je privedel do absurda vso panogo: živali so postale kanibali, ljudje pa ujetniki neozdravljive bolezni BSE, saj je po podatkih strokovnjakov karenčna doba več kot deset let. V isti krog se verjetno uvršča še veliko drugih prehrabnih proizvodov, katerih oporečnost lahko izhaja iz drugih človeku škodljivih sestavin.

Kakšne so lahko posledice stalnega sevanja, ki smo mu izpostavljeni ob uporabi prenosnih telefonov in vedno bolj prisotne računalniške prisotnosti tako na delovnih mestih kot doma – tudi najmlajša generacija! – v tem trenutku ni možno z gotovostjo trditi, vendar pa zaenkrat na tem področju kapital drži vse niti v svojih rokah in samo upamo lahko, da bo tehnologija toliko napredovala, da bo tudi sedanja generacija še pravočasno zaščitena pred najhujšim.

V okviru naše lokalne skupnosti, so bili dogodki leta 2001 sicer precej manj odmevni, se je pa dogajalo relativno veliko, kar bo lahko imelo za bodoče življenje v tem okolju dolgoročne vplive, posledice in možnosti. Odprt je bil kompleks hotela VIVAT, ki pomeni veliko možnost na področju zaposlovanja, socialne oskrbe starejših, začetku razvoja kliničnega zdravstva v regiji in na področju turizma. Odprt je bil ART CENTER, ki bi naj z dejavnostmi in kulturnimi vsebinami, ki se ne pojavljajo vsak dan na kulturnem »jedilniku«, popestril dogajanja v tem delu naše regije in pomenil enega od meddržavnih povezovalnih centrov v regiji. Odprt je bil novi kompleks PREKMURSKA VAS v okviru naravnega parka zdraviliško-turističnega centra Moravske Toplice, ki pomeni začetek udejanjanja novega širšega naravnega parka, katerega zelo pomemben sestavni del je novih sedem igralnih polj za GOLF. In v teh dneh odprta IGRALNICA za igre na srečo. To so le najbolj odmevne pridobitve, ki so bile predane v uporabo v tem letu in pomenijo pozitivne možnosti za ljudi, ki iščejo možnost

zaposlitve in lastnega dohodka. Ob teh pa je še veliko takih, ki so velika pridobitev za posamezne zasebne investitorje, za občino in širše okolje pa pomembne za gospodarsko rast skupnega in osebnega standarda.

Leto 2001 ni minilo brez pomembnih pridobitev na infrastrukturnem in drugih področjih naložb v smislu dviga standarda naših prebivalcev tako v okviru občine kot tistih, ki so jih prispevali krajani v okviru krajevnih skupnosti. Resnica je, da je bilo teh naložb manj kot pred leti, saj so bile zaradi prenešenih obveznosti iz prejšnjih let možnosti občine in nekaterih krajevnih skupnosti precej zmanjšane. K temu pa v zadnjem obdobju veliko prispeva tudi konec referendumskega obdobja samoprispevkov v posameznih krajih, kar močno zmanjšuje investicijski potencial teh enot.

Otem, kaj vse se je dogajalo na področju športa, kulture, požarnega varstva in civilne zaščite smo občane sproti informirali ob vsakokratnih izidih našega informativnega lista. Pa vseeno je potrebno na nekatere stvari posebej opozoriti, saj so se zgodile prvič v našem okolju. Imamo četrto uvrščeno ekipo na državnem prvenstvu enot za prvo medicinsko pomoč, NK Čarda je v jesenskem delu tekmovanja osvojila drugo mesto v III. državni ligi, ekipi mladincev in članic Hokejskega kluba Moravske Toplice sta dosegli pomembne uspehe v državnih prvenstvih in na turnirjih v tujini, plesna skupina KUD Bogojina se je uvrstila na zaključno prireditev folklornih skupin v Beltincih, pomemben napredek so dosegli plesalci plesne skupine iz Tešanovec ... Veliko je rezultatov posameznikov tako na športnem kot kulturnem in na drugih področjih, ki si zaslužijo priznanja. Vsem iskreno čestitam!

Vtem zelo strnjenem povzetku dogodkov leta 2001 pa moram izpostaviti dva neljuba dogodka v naši občini: težave podjetja Pletilstvo Prosenjakovci in nenavadno primitiven način dokazovanja moči posameznikov ob zavzemanju za novo občino v Bogojini – škoda, saj smo ob vseh neljubih dogodkih, ki smo jim priča v svetu v teh časih, v naši občini še kar dobro vozili ...

Kaj bo zaznamovalo leto 2002 – leto, ki se naprej in nazaj piše enako, kar naj ne bi bilo sicer nič posebnega – pa lahko le ugibamo, vendar pa naj nas pri tem ne vodijo le črne misli, saj so lahko takšni dogodki tudi dodaten adrenalin za nove dosežke in hitrejše uresničevanje naših skupnih in osebnih ciljev in sanj.

Vsem želim, da lepo preživite praznike, da vsaj ob koncu leta poskušate pozabiti na tegobe vsakdanjika in se veselite vsakega novega dne, ki naj vam prinaša več ljubezni, spoštovanja in osebne sreče.

Torej srečno, zdravo, vedro in veselo leto 2002!

Feri Cipot

29. REDNA SEJA

(sejna soba občine, 22. november 2001, 14.00–20.30)

Prisotni člani sveta: Andrej BENKOVIČ, Viktor ČASAR, Karel ČURMAN, Alojz GLAVAČ, Geza HUJS, Franc KUČAN, Jože LANŠČEK, Jožef MATIS, Franc NEŽIČ, Geza PUHAN, Branko RECEK, Jože ŠTEFKO, Milan VARGA, Tibor VÖRÖŠ in Vlado VUČKIČ

Opravičeno odsotna: Bojan BERDEN, Štefan KUCHAR

Ostali prisotni: Franc CIPOT, župan, Nada LUTARIČ, tajnik občine, Slavica FUJS, računovodkinja, Ivan BÜRGERMEISTER, direktor podjetja Saubermacher Puconci (3. točka), Branko ŠKAFAR, direktor Saubermacher&Komunala Murska Sobota (4. točka)

Sejo je vodil podžupan Jožef MATIS.

Vsebinske točke dnevnega reda:

3. Obravnava poročila o izvedenih aktivnostih v zvezi s projektom »Zbirno-sortirni center za odpadke Puconci« in predloga Aneksa št. 1 h pogodbi o združevanju finančnih sredstev za realizacijo projekta »Zbirno-sortirni center komunalnih odpadkov Puconci«
4. Predlog za sprejem mnenja k določitvi cen zbiranja in odvoza komunalnih odpadkov v občini Moravske Toplice
5. Obravnava predloga rebalansa proračuna Občine Moravske Toplice za leto 2001 s predlogom odloka o spremembi odloka o proračunu Občine Moravske Toplice za leto 2001 – predlog za sprejem po skrajšanem postopku
6. Predlog proračuna Občine Moravske Toplice za leto 2002 s predlogom odloka – prva obravnava
7. Pobude, mnenja, predlogi vprašanja in odgovori
8. Predlog za izdajo soglasja k statutu zavoda Art center Središče
9. Obvestilo Banke Slovenije o poslovanju ožjih delov lokalnih skupnosti
10. Obvestilo DZ RS o postopkih v zvezi z ustanovitvijo Občine Bogojina in priključitvijo naselja Martjanci k Mestni občini Murska Sobota
11. Obravnava vlog za sofinanciranje javnih del in dejavnosti društev

Ad 3/ ZBIRNO-SORTIRNI CENTER

Svetniki so sprejeli Aneks št. 1 h krovni pogodbi o združevanju finančnih sredstev za realizacijo regionalnega projekta »Zbirno-sortirni center komunalnih odpadkov Puconci« med družbo Saubermacher Puconci d.o.o. in občinami – sofinancerji projekta.

V predhodni razpravi je svetnik Jožef Matis ugotavljal, da naselji Vaneča in Puconci prejemata rento kot nadomestilo za onesnaževanje okolja, renta bi prav tako pripadala krajanom Sebeborec, saj je del naselja v enaki oddaljenosti od smetišča in so torej vplivi iz smetišča enaki kot pri omenjenih naseljih.

Ad 4/ VIŠJA CENA ZA ODVOZ ODPADKOV

Republiška Uredba o taksi za obremenjevanja okolja zaradi odlaganja odpadkov določa takso, ki po izračunu na podlagi Uredbe za Občino Moravske Toplice znaša 4,516 SIT na kilogram odpadkov, kar predstavlja dvig cene odvoza za 34%.

Kot pri prejšnji točki je bilo izpostavljeno vprašanje naselja Sebeborci zaradi vplivov deponije odpadkov v to okolje in sicer ne le zaradi samih neprijetnih vonjav, ampak tudi zaradi ekonomske degradacije prostora, saj bližina odlagališča prav gotovo vpliva na manjšo vrednost nepremičnin. V tej zvezi bo potrebno vložiti zahtevek za pridobitev te rente, saj katastrska oz. občinska meja ne more določiti, do kam segajo vplivi iz deponije (A. GLAVAČ).

Svet je z 10 glasovi »za« (4 »proti«, 1 svetnik ni glasoval) dal pozitivno mnenje k predlogu Saubermacher-Komunale d.o.o. Murska Sobota za 34% višjo ceno zbiranja in odvoza komunalnih odpadkov. Novi cenik odvoza odpadkov v občini Moravske Toplice začne veljati 1.1.2002.

Ad 5/ REBALANS PRORAČUNA ZA LETO 2001

Z rebalansom se proračun občine zmanjšuje z 891.665.000, 00 SIT na 851.025.000,00 SIT, saj se občina v tekočem letu ni zadolžila za predvidenih 35 MIO SIT.

Opomba: Odlok o spremembi proračuna za leto 2001 je objavljen na 5. strani Lipnice.

Ad 6/ PREDLOG PRORAČUNA ZA LETO 2002

V predlogu proračuna so predlagani prihodki in odhodki v višini 1.186.207.000,00 SIT.

Opomba: Na 4. strani objavljamo izhodišča za sestavo proračuna 2002, proračun bomo objavili v prvi številki, ki izide po sprejemu na občinskem svetu.

Ad 7/ POBUDE, MNENJA, PREDLOGI, VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Zaradi izredno težke gospodarske situacije je v podjetju Tekstil Prosenjakovci uvedena prisilna poravnava. Če podjetje ne bo sanirano na tak način, bo prišlo do stečaja. Svetniki so obravnavali informacijo, občinski svet nima možnosti ukrepanja, to se pričakuje od lastnikov in upnikov.

Turistična zveza Slovenije je posredovala ugotovitve, stališča in pobude o turistični taksi in njeni namenski porabi.

Proračunske možnosti občine Moravske Toplice ne omogočajo sofinanciranja doma za starejše v Hodošu.

Svetniki so se seznanili s peticijo »oškodovanih krajanov Bogojine«. Pet podpisnikov opozarja upravne organe na neprimerno lokacijo zadrževalnega bazena čistilne naprave Bogojina.

V projektni tim za uvajanje devetletne osnovne šole v Bogojini se kot predstavnik ustanovitelja imenuje Jožef Matis.

Stroški dosedanjih prevozov vode znašajo blizu 800.000,00 SIT. Nadaljnje celotno financiranje prevozov s strani občine ni možno, saj proračunskih sredstev za to zmanjkuje. Občinski proračun v bodoče sofinancira le nujne prevoze pitne vode tistim gospodinjstvom, ki si zagotovijo rezervoarje, v višini 50 % stroškov prevoza.

V skladu z Odlokom o oddajanju poslovnih prostorov v najem v občini Moravske Toplice se v Vestniku objavi razpis za oddajo v najem poslovnih prostorov v stavbi Fokovci 53 za trgovinsko dejavnost s tem, da je obvezna prodaja prehrabnega blaga.

Nekatera vprašanja in predlogi svetnikov:

Kakšni so podatki o zadolžitvi občine in finančnih obveznostih občine v prihodnjih letih? (A. BENKOVIČ)

Je res, da je strateški partner projekta Grede odstopil in bo občina morala dati dodatno garancijo? (A. BENKOVIČ) **Župan Franc CIPOT:** Informacija ni točna, investicija Grede poteka v okviru predvidenih rešitev, glavni strateški partner ni odstopil, garancija še ni izdana, ko pa bo, bo to v višini, ki jo je sprejel občinski svet.

Kolesarska steza Moravske Toplice – Tešanovci leži tik ob cesti in jarku. Bo ob stezi ograja, je pridobljeno gradbeno in lokacijsko dovoljenje za stezo? (A. BENKOVIČ) **Župan:** Kolesarska steza ima vsa dovoljenja in izdelane vse strokovne ekspertize, tudi njega pa moti bližina steze ob cesti.

Mobitel zaprosimo za postavitev ojačevalca, ki bi omogočil signal mobilne telefonije na Gorickem. (T. VÖRÖŠ) **Odgovor:** Mobitel je že želel postaviti ojačevalca na najbolj ustrezni lokaciji v Kančevcih, vendar lastnik zemljišča ni dal soglasja. Zadeva bo v kratkem rešena.

Ad 8/ STATUT ART CENTRA V SREDIŠČU

Svetniki so dali soglasje k statutu zavoda Art center Središče.

Ad 9/ FINANČNO POSLOVANJE OBČINE IN KS

Banka Slovenije je obvestila o načinu poslovanju ožjih delov lokalnih skupnosti. Ukinjajo se žiro računi KS, samoprispevek in vsi drugi prihodki KS se evidentirajo v proračunu občine.

Ad 10/ OBVESTILO ODBORA DZ

Odbor za notranjo politiko pri DZ RS v zvezi z ustanovitvijo Občine Bogojina in priključitvijo naselja Martjanci k MO Murska Sobota kot predlagatelje šteje svete krajevnih skupnosti.

Ad 11/ VLOGE

Za leto 2002 se odobrijo naslednja javna dela:

- Center za socialno delo Murska Sobota: 3 izvajalci (socialno-pedagoška pomoč otrokom)
- Osnovne šole Bogojina, Fokovci in DOŠ Prosenjakovci: 3 izvajalci (informator)
- TIC Moravske Toplice: 2 izvajalca (področje turizma)
- PIŠK Murska Sobota: 1 izvajalec – knjižničar, pomoč pri opremljanju knjižničnega gradiva

Društvo GAJ Filovci je:

- posredovalo predlog za sprejem ureditvenega načrta in odloka o zaščiti objektov, ki so zgrajeni v starem stilu in kriti s slamo.
- Mnenje sveta:** zaščito starih objektov je potrebno urediti za celotno občino;
- zaprosilo za sofinanciranje projekta *Pod slamnato streho*, za katerega je društvo pridobilo evropska sredstva. Glede na trenutno realizacijo proračuna ni možno odločiti o sofinanciranju projekta. Svet bo zadevo ponovno obravnaval.

Ne odobri se sofinanciranje športnega časopisa »POM.ŠPORT« in ženske malonogometne lige iz proračuna Občine Moravske Toplice.

Povzetelek zapisnika pripravil: Ludvik Sočič

OCENA STANJA TER MOŽNOSTI OBČINE PRED PRIPRAVO PRORAČUNA ZA LETO 2002

Ob pripravi proračuna občine za leto 2002 se je nujno vprašati, kako izvajati učinkovito financiranje javnih potreb v podeželski-ruralni občini, kot je občina Moravske Toplice, kjer so dejanske možnosti za vključitev drugih, predvsem zasebnih virov v koncept sofinanciranja, od naselja do naselja zelo različne, vsem krajem pa primanjkuje še vedno veliko osnovne infrastrukture in različnih razvojnih vsebin.

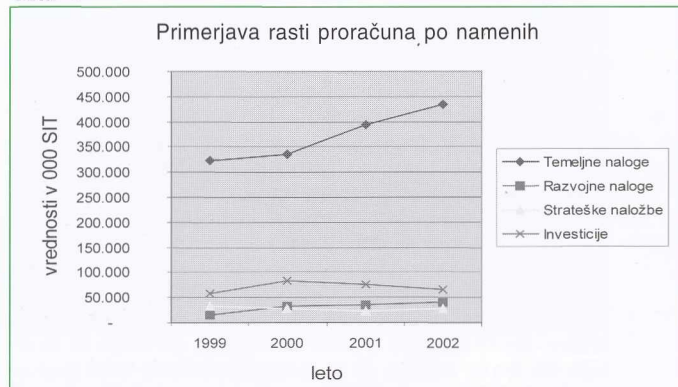
Proračunski okviri, ki so določeni z izračunom primerne porabe, so glede na relativno nižjo rast primerne porabe od letne inflacije iz leta v leto manj ugodni, istočasno pa se zmanjšujejo in zaostrejujejo pogoji pridobivanja sredstev iz naslova javnih razpisov.

Izhodiščne vrednosti in razmerja za financiranje javnih potreb v občini se vedno bolj nagibajo na področje zagotavljanja nujnih in obveznih vsebin – šolstvo, vrtci, sociala, osnovno vzdrževanje z zimsko službo. To pa pomeni, da je vedno manjši kos proračunske pogače možno nameniti za direktne investicije.

Programi, ki smo jih v občini sprejeli kot razvojne vsebine, so tako edina realna podlaga za to, da proračun za leto 2002 v obliki, ki je pripravljena za obravnavo, lahko opredelimo in ocenimo kot učinkovit oziroma razvojno naravnan. Vendar pa so ti programi več ali manj vezani na vire, ki jih je potrebno šele pridobiti oziroma so v fazi pridobivanja, zato je predlagani proračun na tem delu lahko tudi precejšen, kar pa je z vidika zahtevkov do teh drugih virov v tem pogledu nujno.

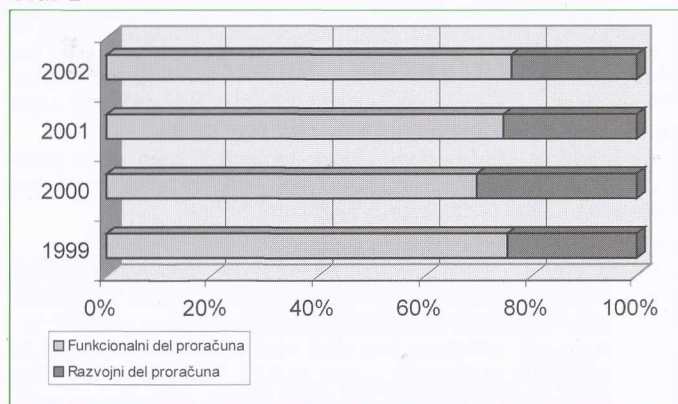
Stanje po posameznih namenih proračuna, pa je naslednje:

Graf 1

V grafu 1 je prikazan del proračuna, ki predstavlja primerno porabo, ki pa jo je možno v grobem smislu deliti v del za neposredni razvoj in del za tekoče funkcioniranje občine. To pa je prikazano v naslednjem grafu 2.

Graf 2

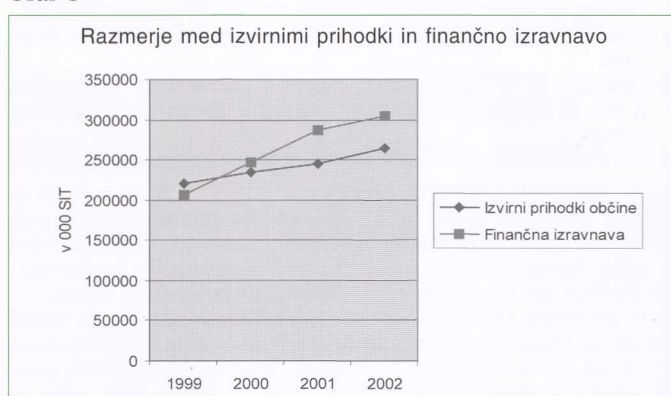

Tako razmerje na strani odhodkov primerne porabe je posledica dejstva, da naša občina sodi v krog občin, ki so v veliki meri odvisne od kriterijev določitve primerne porabe (število prebivalcev, površina, število starejših od 65 let in število mlajših od 14 let, cestna površina) in v tej povezavi finančne izravnave iz državnega proračuna. Kakšna je struktura virov v okviru primerne porabe in njihovo gibanje, se da razbrati iz grafu 3.

To pomeni, da so naše razvojne možnosti relativno zelo omejene, če izhajamo iz dejstva, da država znotraj primerne porabe dejansko za te namene nima predvidenih kriterijev. Na drugi strani pa ta negativni razkorak med lastnimi in državnimi viri pomeni, da se vedno bolj oddaljuje od nekega povprečja, ki kaže gospodarsko razvitost in dohodkovni nivo naših ljudi. Iz tega pa bi se dalo zaključiti tudi to, da je dejansko zelo težko ob takšni strukturi gospodarske moči pričakovati, da se nam bodo uresničile vse želje in potrebe za vse ceste, kanalizacije, vodovode in še kaj tudi v najbolj oddaljeni zaselek v zelo kratkem

času, saj velikih možnosti za sofinanciranje s strani občanov ni možno pričakovati, državni viri pa so vedno tanjši in redkejši.

Graf 3

Proces investiranja in razvoja je glede na navedeno nujno pogojen s programi, ki so vezani na različne izvensistemске možnosti pridobivanja sredstev – PHARE, SAPARD in drugi evropski skladi ter izraba resursov, ki so nam v našem okolju na voljo – za to pa je potrebno imeti veliko smelosti, lastnih zamisli ...

Tako bo predlagan proračun za leto 2002 v bistvu slonel v razvojnem smislu na določenih predpostavkah, za katere ni mogoče vnaprej predvideti, ali jih bo možno doseči. Možni so vsaj trije scenariji, kar kaže graf 4.

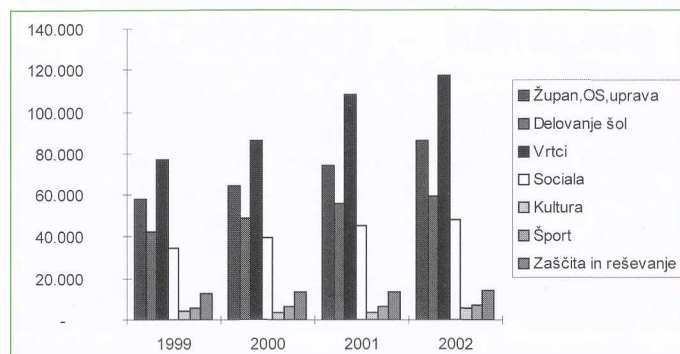
Graf 4

Ob tem se vedno postavlja vprašanje, kakšna je struktura funkcionalnega dela proračuna oziroma ali bi bilo možno v razvojni del proračuna povečati na račun zmanjšanja postavk v okviru tega dela proračuna. Gibanje porabe v tem delu proračuna v preteklem obdobju po osnovnih namenih je razvidno iz grafu 5.

Gornjega grafa sicer ni možno primerjati direktno, saj se pri nekaterih postavkah pojavljajo plače kot fiksni izdatek, ki pomeni zaradi usklajevanja teh z gibanji v gospodarstvu precej neodvisno komponento. Kljub temu pa se da jasno razbrati, da postaja področje vrtcev eno od najbolj izpostavljenih v tem delu proraču-

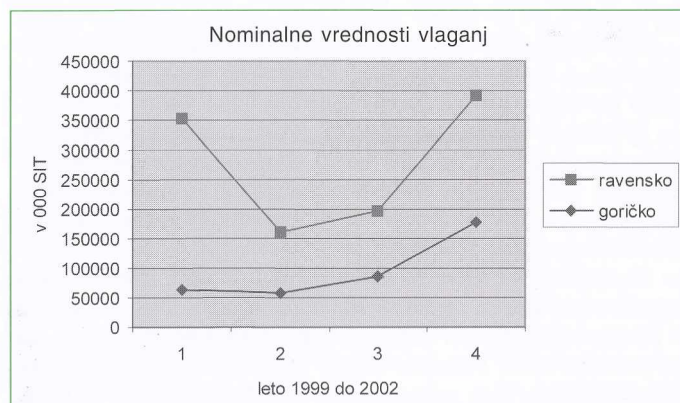
Graf 5

na. Na to vpliva več dejavnikov, eden od teh so kriteriji zaposlovanja, drugi pa so vsekakor nizki prispevki staršev k ekonomski ceni, ki pa so spet posledica nizkih dohodkovnih možnosti naših ljudi – ta pokazatelj se tako odraža v proračunu vedno znova na različne načine.

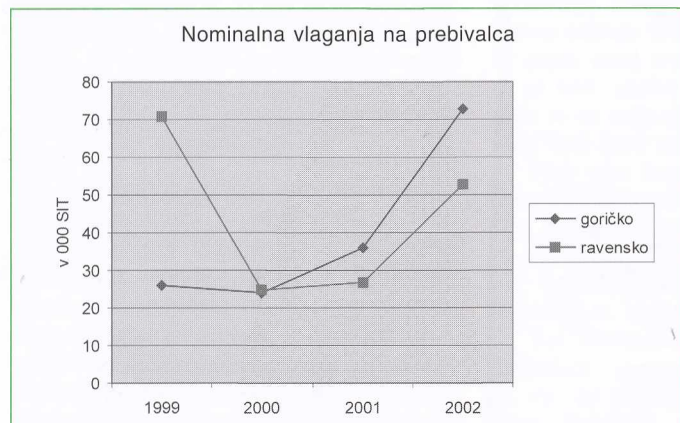
Pred sprejemom proračuna se vedno pojavlja vprašanje vlaganj na ravanskem in goričkem delu občine, zato ni za zanemariti tudi naslednjega prikaza:

Graf 6

Gornji graf kaže nominalna vlaganja na goričkem oz. ravanskem v zadnjih treh letih in predlog za leto 2002 po predlaganem proračunu. Iz prikaza se da zaključiti, da je gibanje v zadnjih treh letih sorazmerno. V letu 1999 pa je predvsem odstopalo zaradi velikega vložka v centralno čistilno napravo v Lukačevcih za Moravske Toplice, Norsince, Mlajtince, Lukačevce.

Graf 7

Podatek iz tega zadnjega grafa je nekoliko bolj realen, saj kaže dejansko na to, da gorički del občine ni zapostavljen pri vlaganjih v osnovno infrastrukturo. Vsekakor pa bi bilo zelo zanimivo tudi prikazati podatek, koliko sredstev se zbere v posameznem območju za sofinanciranje tovrstnih vlaganj, vendar pa bi takšen prikaz že morda pomenil, da želimo kaj drugega kot zgolj realno sliko porabe investicijskih sredstev proračuna občine Moravske Toplice v tem mandatu.

Na podlagi 29. člena Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 72/93, in dopolnitve), 29. člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 77/99, 124/2000 in 79/01) ter 16. člena Statuta Občine Moravske Toplice (Uradni list RS, št. 11/99 in 2/01) je Občinski svet občine Moravske Toplice na seji dne 22. novembra 2001 sprejel

ODLOK O SPREMEMBI ODLOKA O PRORAČUNU OBČINE MORAVSKE TOPLICE ZA LETO 2001

1. člen

V odloku o proračunu Občine Moravske Toplice za leto 2001 (Uradni list RS, št. 25/2001) se spremeni 3. člen odloka tako, da novo besedilo tega člena glasi:

Z odlokom o proračunu Občine Moravske Toplice za leto 2001 so predvideni:

Prihodki	805.436.000,00 SIT
-prihodki za pokrivanje primerne porabe v višini	526.385.000,00 SIT
-prihodki na podlagi javnih razpisov	60.254.000,00 SIT
-namenski in drugi prihodki v višini	152.597.000,00 SIT
-prihodki iz naslova najetih kreditov	/ SIT
-prihodki KS iz naslova samopriskpevka in drugi viri KS v višini	66.200.000,00 SIT
Izdatki	805.436.000,00 SIT
-za izvajanje temeljnih nalog občine v višini	403.072.000,00 SIT
-za izvajanje razvojnih in investicijskih nalog v višini	202.229.000,00 SIT
-za subvencije v strateških razvojnih panogah v občini v višini	28.803.000,00 SIT
-poraba namenskih virov v višini	77.132.000,00 SIT
-poraba sredstev KS za izvajanje lastnih programov v višini	66.200.000,00 SIT
-odplačila kreditov	28.000.000,00 SIT

2. člen

Neporabljeni sredstva iz leta 2000 v višini 51.589.852,20 SIT se na strani odhodkov razporedijo za namene, opredeljene v zaključnem računu proračuna za leto 2000 in so sestavni del bilanc proračuna.

3. člen

Vsa ostala določila odloka o proračunu Občine Moravske Toplice za leto 2001 ostanejo nespremenjena in v veljavi.

4. člen

Ta odlok začne veljati 15. dan po objavi v Uradnem listu RS, uporablja pa se od 1.1.2001 dalje.

Številka: 403-02/01-1/9-os

Moravske Toplice, 22. november 2001

Župan
FRANC CIPOT, univ.dipl.org., ekon., Lr.

Župan Franc Cipot o investicijskem delu proračuna za leto 2002 na 29. seji občinskega sveta:

»Investicijske projekte pripravljamo vnaprej in jih prijavljamo na razno razne razpise. Ko zahteve predstavljamo, moramo dokazati, da jih imamo v proračunu. Za vse te projekte bomo dali vloge, ni pa mogoče predvideti, kakšni bodo izidi. Vlada je že objavila razpis, ki se zaključi 25. novembra. Razpis je neživljenjski – ne moreš prijaviti že začete investicije, čeprav potrebuješ denar za dokončanje. Mi vstopamo s široko paletto investicij, meseca februarja bomo verjetno vedeli za izide. Ves naš razvojni optimizem sloni na pričakovanjih, ki so zelo realna, manj realna ali že kar nerealna.«

KRAJEVNI SAMOPRISPEVEK – DAVEK NA NEUČAKANOST

Zdelo se je, da je krajevni samoprисpevek tako močna usedlina preteklih časov, da bodo nove elite v spremenjenih razmerah na hitro pometle z njim. To se vendarle ni zgodilo, je pa res, da smo se znašli v vakuumu, ko državni zbor ni upošteval skrajnega roka za prejem novega zakona o samoprисpevku (začetek decembra 2000), ki mu ga je naložilo ustavno sodišče. Novi zakon o samoprисpevku je bil končno objavljen v 87. številki Uradnega lista RS z dne 8.11.2001. Zakon dopušča možnost zbiranja sredstev občanov za določene investicijske namene, čeprav je res tudi to, da so merila za izvedbo zaostrena in v praksi težko izvedljiva. A o tem pozneje.

IRACIONALNOST: LJUDJE SI SAMI NALAGAJO DAJATVE

Kaj je narekovalo, da so ljudje v preteklosti tako množično odhajali na volišča in glasovali za to, da se jim bo neto osebni dohodek zmanjšal za dva ali tri odstotke, ta sredstva pa namenijo za izvedbo investicijskih načrtov v kraju, krajevni skupnosti, občini ...?

Tisti, ki smo pred 30 in več leti odhajali na študij ali zaradi drugih razlogov drugam, v večja središča, smo obstrmeli od začudenja nad prepadom, ki je ločil urejenost urbanih sredin od podeželja. Naši podeželski kraji so se praznili ... Smeri odhodov: mesta ali – zlasti po letu 1965 – tujina.

Ljudje, ki so ostali in kljubovali, so se oprijeli starega reka: pomagaj si sam in bog ti bo pomagal! Prostovoljno so zbirali sredstva za investicije v boljše življenjske razmere in ena od teh oblik prispevanja so bili tudi krajevni samoprисpevki (razpisi so sicer vrsto let marsikje poleg denarnih prispevkov določali tudi delovne obveznosti).

SAMOPRISPEVEK – RAZVOJNE RAZSEŽNOSTI

Tudi če odmislim nekoliko nasilno propagando v tistih časih, pa vendarle upam trditi, da so se ljudje zavestno odrekli delu za služko z namenom, da bi se hitreje izgrajevale prepotrebne življenjske stvari. Kar kakšno desetletje so se sicer sredstva zbirala na občinskih računih in financirali skupni (občinski ali medobčinski) projekti, kot so: šole, zdravstveni domovi, bolnišnica v Rakičanu... A programi so zadovoljevali tudi neposredne interese ožjih skupnosti: asfaltne poti na Goričko, lokalne vodovode,

asfaltiranje krajevnih cest, gradnja mrliških vežic in sodobno urejanje pokopališč, v zadnjih letih kanalizacijska omrežja. Ne trdim, da izključno zaradi samoprисpevka, a vendarle je naše podeželje v desetletju, desetletju in pol zaznamovalo nesluten razvoj in se po načinu življenja in dostopnosti skupnih dobrin povsem približalo ali kar izenačilo z urbani okolji.

SLOVENIJA: SEVEROVZHOD PREDNJAČI

Pri roki sicer nimam zanesljivih podatkov, a dejstvo je, da smo na referendumih odločitev o krajevnih samoprисpevkih zelo vneto potrjevali prav na slovenskem severovzhodu (s čimer seveda nočem trditi, da jih druge niso).

K takemu sklepanju navajajo nekateri podatki: samoprисpevek se je v manj razvitih krajih ohranil še dolgo potem, ko v večjih mestnih središčih že zdavnaj niso hoteli slišati o njem.

Državni in regionalni centri pač svoje pričakovanje, da bo infrastrukturalne objekte zgradil nekdo drug, opravičujejo s središčno vlogo svojih krajev. Prebivalci manjših krajev imajo verjetno dve možnosti: čakati ali sami spodbujati hitrejši razvoj in svoje spodbude podpirati s konkretnimi sredstvi.

Samoprисpevki so se najdlje ohranili v okoljih, kjer sta dohodek na prebivalca in družbeni standard najnižja. Tudi ko se ljudje po starem pregovoru ozirajo k bogu, najprej pogledajo, kaj lahko postorijo sami. Potrditev trditve lahko iščemo tudi v rezultatih nekaterih lanskih referendumov v naši občini, kjer se je več kot 5% vpisanih volilcev izreklo za novi krajevni samoprисpevek (Bukovnica, Noršinci ...).

IN KAJ PRAVI NOVI ZAKON O SAMOPRISPEVKU?

Novi zakon o samoprисpevku je Državni zbor sprejel na seji 24. oktobra 2001. Zakon omogoča možnost, da občina uvede samoprисpevek za celotno občino, del naselja, naselje ali več naselij za natančno določene namene, predvsem za izgradnjo ali rekonstrukcijo javne komunalne infrastrukture (komunalne, prometne, otroško varstvo, osnovno šolstvo, zdravstveno varstvo, kultura, šport ...). Samoprисpevek se uvede, če je za njegovo uvedbo na referendumu glasovala večina glasovalnih upravičencev, ki so glasovali, pod pogojem, da se jih je glasovanja udeležila večina (zakon govori o glasovalnih upravičencih, saj lahko poleg stalnih prebivalcev glasujejo tudi lastniki ali uporabniki stavbnih zemljišč na območju, za katerega se uvaja samoprисpevek).

Določila novega zakona bomo pregledali v naslednji številki Lipnice.

Ludvik Sočič

Karikatura: Feri Mesarič

O KRAJEVNIH SKUPNOSTIH IN NJIHOVEM PREMOŽENJU – NEKOLIKO DRUGAČE

V tem prispevku namenoma ne bom omenjal imen ljudi, krajev in konkretnih dejstev, čeprav bi jih lahko. Na omenjeno temo prav tako ne bom z nikomer polemiziral, moj odgovor bo v tem primeru le objava konkretnih podatkov in dejstev na Internetu.

Vse moje ugotovitve temeljijo na dejstvih, ki jih je mogoče dokazati, in na realnih predpostavkah. Ne želim biti zaljiv, toda rad bi nekaj stvari osvetlil tudi z drugega zornega kota in tako vzpodbudil vsaj nekatere, da še (že) pravočasno začnejo razmišljati. Če jim bo to uspelo ali ne, pa je že povsem drugo vprašanje.

Sprehod po bližnji preteklosti nam nudi kar nekaj zanimivih informacij. Z ustanovitvijo novih občin in uveljavitvijo lokalne samouprave se je zgodil tudi pravi investicijski bum. Mnoge vasi, v katerih pred uveljavitvijo lokalne samouprave ni bilo skoraj nobenih vlaganj, so kar v kratkem času tako rekoč zaživele. Slutiti je bilo dobro pozitivno vzdušje, veliko pripravljenost na sodelovanje in tudi sami ljudje so, za obljubljeno blaginjo, bili pripravljeni prispevati kar precej svojih sredstev in prostovoljnega dela.

Misli na neizmerno blaginjo, ki nas z novo samoupravo čaka, pa so se marsikomu že po nekaj letih razblinile in mnoge postavile na realna tla. K temu je že takoj na začetku drugega mandata precej prispevala želja župana in občinske uprave, da se vse stvari centralizirajo in o vsem odloča župan in občinska uprava. Občinski svet se temu nekako niti ni uprl in stvari so več ali manj uspešno stekle prav v smeri, ki si jo je začrtala občinska uprava. S svojega stališča so bili zelo uspešni, kar je treba realno priznati in pohvaliti!

Nova zakonodaja, ki je začela veljati pred nedavnim (konec novembra), je le še formalno omogočila prenos vseh pristojnosti na občino. Krajevne skupnosti in vse, kar je bilo dobrega in slabega povezano z njimi, bodo v kratkem zgolj še stvar preteklosti in nostalgčnih spominov.

V vmesnem obdobju pa so krajevne skupnosti izgubljale marsikatero pooblastilo in tako so drug za drugim odhajali oziroma odstopali tudi nekateri predsedniki krajevnih skupnosti. Eni iz protesta, drugi zaradi nemoči, da bi uresničili naloge, ki so jim bile zaupane ob tem, ko so jih ljudje izvolili na volitvah. Nekateri so morda elegantno odšli celo iz »osebnih razlogov«, kajti niso se želeli izpostaviti. Po mojih podatkih večinoma niso odstopali zaradi težav z ljudmi, ki so jih izvolili, temveč v večini primerov zaradi težav pri delu z občinsko upravo. V občinski upravi to očitno nikogar ni posebno motilo, saj je bilo mnogo lažje delati s tistimi, ki so ostali in niso preveč spraševali ali bili preveč zahtevni. Stvari so šle v nekaterih primerih celo tako daleč, da so po odstopu vaškega odbora kar iz občinske uprave klicali domov ljudi in jih spraševali (nagovarjali?), ali bi želeli biti v novem vaškem odboru. Izbrati si je namreč treba ljudi, s katerimi bo mogoče »delati«, ljudje na zborih občanov pa so navadno nepred-

vidljivi in običajno zelo dobro vedo, kaj je dobro za njih in komu je za zaupati.

Prav zanimivo je tudi dejstvo, da se nihče ni spraševal, zakaj so odšli oziroma odstopili prav ljudje, ki so v preteklosti s svojim delom in aktivnostmi prispevali k razvoju in napredku tega območja. Da bi bil vzrok lahko tudi kje drugje, kot so le njihovi osebni razlogi, verjetno nihče iz občinske uprave ni pripravljen priznati, kajti tam so vse stvari v »najlepšem redu«.

Kot kažejo zadnja dejstva, bo v bodočnosti prav vse stvari urejala občinska uprava in raznih krajevnih skupnosti in vaških odborov ne bomo več potrebovali. Tudi vsa lastnina, ki so jo v preteklosti pridobile krajevne skupnosti, bo nedvomno precej povečala bogastvo te občine. Občina bo najbrž v bodoče za vse to skrbela kot najboljši gospodar.

Vsi tisti, ki smo vse to pomagali ustvariti s svojimi sredstvi in svojim delom, pa bomo morali za uporabo le-tega prositi občinske uradnike ali občini za odobritev koriščenja tega morda celo plačati. V zameno za to bomo seveda rešeni vseh težav in skrbi o tem, da je potrebno pri raznih objektih v vasi popraviti to in ono, zamenjati katero od dotrajanih stvari ...

Bo za vse to odslej morda skrbelo javno komunalno podjetje?

Vsa ta nujno potrebna dela, po tem verjetno ne bo več nihče pripravljen delati brezplačno kot doslej, temveč bo za to potrebno nekoga tudi plačati in tako bo ostalo zopet manj sredstev za nove investicije ali pa bodo objekti pospešeno propadali. Zadeva se da rešiti seveda tudi z novimi dajatvami ljudi (beri: davki, takse, prispevki ...).

Prav tako bomo v bodočnosti verjetno morali plačati tudi za uporabo mrliske vežice, ki smo jo zgradili s samoprispevkom in prostovoljnimi prispevki ter prostovoljnim delom. Kupiti bo potrebno najbrž tudi zemljišče, kjer nas bodo pokopali ...

Vse te stvari in postopke pa bodo iz naslanjačev urejali kar iz občinske uprave. Za vse bo potrebno imeti papir (odločbo, sklep, dovoljenje, soglasje...). Potrebno bo napisati vlogo, jo dostaviti na občino, plačati takso, takšne in drugačne stroške in nato čakati, čakati ... kdaj se nas bodo usmilili.

Vprašanje je le: Kako bodo vse to delo zmogli?

Dosedanje praktične izkušnje in nesporna dejstva namreč nedvomno kažejo, da do sedaj, ko so morali skrbeti za mnogo

Ustanavljanje novih občin

POSTOPKI TEČEJO

Odbor Državnega zbora za notranjo politiko in pravosodje je do konca junija prejel 59 vlog za ustanovitev novih občin in 14 vlog za spremembe območij občin. Vloženih je bilo še nekaj predlogov za preimenovanje občin (5) in spremembo statusa občin (3). Odbor je ugotovil, da je bilo 50 vlog za ustanovitev novih občin pravočasno in pravilno vloženih, med predlogi za spremembe območij občin jih je bilo le pet pravočasnih in popolnih.

21. novembra je o predlogu razpravljal parlament in sklenil, da se za 50 predlaganih novih občin nadaljuje postopek za ustanovitev. Zdaj so na vrsti občinski sveti v občinah, kjer so predlagane teritorialne spremembe. Svoja stališča morajo oblikovati v mesecu dni, nakar bo o predlogu spregovorila vlada, zatem pa bo predlog obravnavalo še matično delovno telo državnega zbora (že omenjeni odbor za notranjo politiko). Na njegov predlog državni zbor razpiše referendum, ki bi naj bili v drugi polovici marca 2002.

Med 50 popolnimi predlogi za ustanovitev novih občin je tudi vloga za ustanovitev občine Bogojina. Kakor smo že pisali, so spremembo območja predlagali Martjanci: izločitev naselja iz Občine Moravske Toplice in priključitev k Mestni občini Murska Sobota.

manj stvari, kot bodo odslej, mnogih problemov niso uspeli sprotno reševati. Ob zdaj že pregovorni »učinkovitosti« občinse uprave je realno pričakovati, da bodo prej kot slej nastale težave. Ali pa bo problem rešen z novimi zaposlitvami? Ni nujno, da bo tudi to dobra rešitev. Praktične izkušnje namreč kažejo, da ni vedno nujno, da več ljudi tudi več in bolje delajo!

Vsekakor pa se mi ob tem zastavlja preprosto vprašanje: Ali je občina lahko boljši gospodar in skrbnik objektov in stvari od ljudi, ki so jih zgradili ali kupili s svojimi sredstvi in svojim delom? Moje osebno mnenje je, da ne. Prepričan sem, da pri tem nisem osamljen. Prav tako pa sem tudi prepričan, da se z mojim mnenjem ne strinjajo v občinski upravi, toda od njih človek tega niti ne more pričakovati. Čas bo pokazal, kdo ima tokrat prav.

Sedaj, ko stvari gledam bolj s strani kot nekoč, se včasih sprašujem, ali ne bomo v tem predvolilnem letu, ki ga pričakujemo, zopet poslušali velikih predvolilnih obljub, ki potem ne bodo izpolnjene. Ker je drugje vse v najlepšem redu, me ob volitvah ne bi več presenetil niti predlog, da bo ob (po) volitvah potrebno urediti le še kakšno malenkost in sicer, zamenjati bo najbrž treba ljudi – volivce. Vse drugo je po mnenju nekaterih tako in tako že idealno urejeno.

Janez Škalič, ing.

DAROVI PREKMURJA V POTUJOČI TRŽNICI

Tudi pri trženju kmetijskih pridelkov in izdelkov stopamo po poti najrazvitejših evropskih držav. Tako imenovana butična ponudba ali prodaja od vrat do vrat ima namreč na tujem vse več privrženec; blago, ki ga pri tem ponujajo, pa pridelajo doma na naravi prijazen način. Prednosti tovrstne ponudbe so tako spoznali tudi na Goričkem. V začetku letošnjega leta se je namreč v okviru Celostnega razvoja podeželja in obnove vasi (CRPOV), ki deluje pri Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, začela tudi v praksi uresničevati ideja o potujoči tržnici.

Poleg občine Šalovci in posredno tudi nekaterih drugih goriških občin se je v projekt vključila tudi Razvojna agencija Sinergija s sedežem v Moravskih Toplicah, ki je bila izvajalec projekta, sam projekt potujoče tržnice pa vodi Društvo interesentov za dopolnilne dejavnosti na kmetijah. Člani društva, 22 jih je, zalagajo potujočo tržnico z lastnimi pridelki in izdelki: sadjem, zelenjavo, medom, oljem, kisi, več vrstami mok in kaš, izdelki iz voska in medu... Ko bo v kratkem tržnica redno zaživela, pa naj bi svojo ponudbo razširila tudi na druge izdelke, zlasti pekarske.

FOTO: GEZA GRABAR

Potujoča tržnica se je kupcem prvič predstavila na »Trezinem senji« sredi oktobra v Murski Soboti. Kot pravijo v Sinergiji, je poskusna prodaja izdelkov pod skupnim imenom *Darovi Prekmurja* naletela na velik odziv potrošnikov, zato bodo kmalu uvedli več rednih linij, v katere bodo vključeni domala vsi večji kraji v Sloveniji. Potujoča tržnica naj bi tedensko vozila vsaj 2-3 krat, bo pa tudi redni gost večjih sejmov, etnografskih in drugih javnih prireditev v bližnji in daljni okolici.

Geza Grabar

»GREDE« POD STREHO

Kot smo poročali v prejšnji številki Lipnice, na levem bregu potoka Lipnica, v neposredni bližini Zdravilišča Moravske Toplice, že od konca avgusta poteka gradnja rastlinjakov »Grede« Tešanovci. Steklenjak na površini enega hektarja bo deloval po najodobnejših metodah ogrevanja z nadaljnjim izkoriščanjem geotermalne energije bazenskih voda zdravilišča. Gradnja je v sklepni fazi, zasteklitev objekta naj bi bila končana do konca letošnjega leta.

FOTO: GEZA GRABAR

Občina Moravske Toplice kot nosilec projekta z geotermalno energijo ogrevanega steklenjaka je že objavila javni poziv za prijavo med ustanovitelje specializirane zadruge za pridelavo zelenjave in vrtnin. Odziv je bil zelo dober, zadrugo naj bi v kratkem ustanovilo več kot deset fizičnih in pravnih oseb, ki prihajajo iz domače občine, pa tudi od drugod.

Geza Grabar

DRŽAVNA POMOČ PRIZADETIM

Državni zbor Republike Slovenije je 16. oktobra 2001 sprejel Zakon o državni pomoči za odpravo posledic suše, pozebe in neurij s točo v kmetijstvu za leto 2001, ki je bil objavljen v Uradnem listu RS štev. 85/2001. Zakon predvideva pomoč za oškodovance na območju občin, ki so bile prizadete in so v skladu z navodili državne komisije prijavile škodo po navedenih naravnih nesrečah v letu 2001. Med temi občinami je tudi Občina Moravske Toplice.

SPOMLADANSKA POZEBA IN NEURJE S TOČO

Prijava škode po spomladanski pozebi in neurju s točo je bila že posredovana državni komisiji v avgustu in septembru 2001. Prijavljena je bila le škoda na sadnem drevju v intenzivnih sadovnjakih ter na nekaterih vrtninah. Prijava je bila pripravljena po navodilih državne komisije. O popisu škode smo morebitne oškodovance obveščali na krajevno običajen način.

SUŠA

Občinsko komisijo za oceno škode je imenoval župan v naslednji sestavi: Franc Škalič, dipl.inž.kmet. (predsednik komisije), Štefan Bogdan, dipl.inž.kmet. in Daniel Puhan, dipl.inž.kmet., kot predstavniki kmetijske svetovalne službe, Martina Vink Kranjec, univ.dipl.kmet.inž., predstavnica občinske uprave, ter Tibor Vöröš, Viktor Časar, Geza Hujs, Jože Štefko in Franc Nežić kot predstavniki kmetov in člani odbora za kmetijstvo.

Občinska komisija je ocenila škodo po suši na območju občine. V skladu z navodili je občinska komisija zbiral vloge vseh oškodovancev, ki imajo prizadeta zemljišča na območju občine Moravske Toplice. S sprejetjem zakona se je ta kriterij spremenil tako, da je morala občinska komisija zbrati vse vloge upravičencev s stalnim bivališčem na območju občine Moravske Toplice, tako da je od drugih občinskih komisij prejela vloge svojih občanov ter hkrati drugim občinskim komisijam posredovala vloge njihovih občanov.

Vloge za prijavo škode so lahko oddali oškodovanci za kmetijske rastline, katerih poškodovana površina ni manjša od 10 arov in je stopnja poškodovanosti večja od 30 %.

V zakonu je določeno tudi, da lahko državno pomoč prejmejo oškodovanci, ki razen tega, da so občinski komisiji prijavili škodo po že znanih kriterijih, imajo kmetijsko gospodarstvo, ki obsega vsaj 1 ha primerljive kmetijske površine. Če je celotna višina sredstev državne pomoči za posameznega nosilca kmetijskega gospodarstva manjša od 30.000 SIT, nosilec do državnih sredstev ni upravičen.

Nosilcu kmetijskega gospodarstva se določi državna pomoč v višini:

- 30 % potrjene škode zaradi posledic pozebe in neurij s točo,
- 40 % potrjene škode zaradi posledic suše,
- 50 % potrjene škode zaradi posledic suše, če gre za nosilca kmetijskega gospodarstva, ki opravlja kmetijsko dejavnost in se za svoj račun ukvarja s kmetijsko dejavnostjo kot edino in glavno dejavnostjo.

Sredstva za državno pomoč so predvidena v državnih proračunih za leti 2001 in 2002. V letu 2001 je predvideno 8 % za izplačilo akontacij najbolj prizadetim. Državna pomoč bi se naj izplačala do konca aprila 2002.

Še ena pomembna sprememba je predvidena z zakonom. Po tem zakonu ne bo več izplačevanja državne pomoči preko občin. V občinski upravi smo vaše vloge – zahtevke za pridobitev sredstev državne pomoči – zbrali ter vnesli podatke v pripravljen računalniški program s strani državne komisije. S tem je naše delo končano, saj bodo vloge naprej obravnavale državna komisija in strokovne službe ministrstev. Sredstva državne pomoči se bodo namreč dodeljevala neposredno vsakemu oškodovancu, podobno kot je to že utečeno pri kmetijskih subvencijah.

Zakon je tako v veliki meri razbremenil občine tudi s tem povezanih neutemeljenih očitkov o zadrževanju in drugačni uporabi sredstev državne pomoči.

Martina Vink Kranjec

Kmetija Cigüt v Noršincih EVROPSKO USMERJENA

Ne, prav nič se ne bomo zmotili, če zapišemo, da se Cigütova kmetija v Noršincih uvršča med največje na Slovenskem. Podatki, ki podkrepijo zapisano, so več kot zgovorni: obdelujejo 173 hektarjev njivskih površin, od tega 40 hektarjev lastnih, v hlevu redijo 400 govejih pitancev in telic ter razpolagajo z obsežnim strojnim parkom. Ker tako velikemu obsegu dela že zdavnaj ne bi bili kos, imajo na kmetiji, ki ima pravni status samostojnega podjetnika, večini bolj poznani kot »s.p.«, štiri redno zaposlene. Podjetje v pravem pomenu besede! Niti do države oziroma njenih služb niti do »servisa« – bank in zavarovalnic – pa jim nikakor ne uspe prebiti praga, ki ostaja za prav vse kmetije, tudi mešane, šablonsko enak.

To Cigütova, Štefan in Marija, na lastni koži (ob)čutila vsako leto kar nekajkrat. Tako je bilo pri oceni škode za sušo, subvencijah, plačilu davkov ... »Kako daleč od življenjskega gledanja na našo investicijo – gradnjo sodobnega hleva za pitanje živine so pristojne državne službe, smo imeli priložnost v zadnjih nekaj letih velikokrat spoznati. Na tako imenovani 'ribniški sklad' za pridobitev sredstev pod ugodnimi pogoji smo investicijo prijavili tudi sami. Kljub sto milijonov tolarjev velikemu zalogažu smo dobili sprva odobrenih samo za 12 milijonov tolarjev posojil, po pritožbi, ki smo jo vložili, pa še štiri milijone tolarjev. Drugo leto smo ob 5,5 milijonih kredita dobili še 4,5 milijonov tolarjev nepovratnih sredstev. Da bi lahko zaključili investicijo oziroma bi lahko čimprej zaživela v praksi, smo bili prisiljeni najeti kredit pri poslovnih bankah pod mnogo slabšimi pogoji. Tam je v petletnem obdobju odplačevanja obrestna mera TOM + 8 %,« se hudeje Marija.

Oba z možem sta po suši, ki je na njihovih 300 parcelah, kolikor jih obdelujeta, pustošila že drugo leto zapored, zaskrbljena, kako bo z odplačilom dragih posojil. »Lastna krma za živino ne bo zadostovala vso zimo, zato res ne vem, kako bomo zagotovili tudi sredstva za dokup krme,« se zamisli Štefan.

Kljub temu, da imata Cigütova slabe izkušnje tudi z zavarovalnicami, saj je ni, ki bi bila na kmetiji pripravljena zavarovati izpad dohodka, kljubujeta vedno težavnejšim razmeram v tej dejavnosti. »Kljub temu, da smo v prenesenem pomenu gospodarska družba, smo v primerjavi s podjetji v podrejenem položaju. Ne zahtevamo čisto nič drugega kakor enakopravnejši položaj in življenjski, realni pristop do pogojev, v katerih gospodarimo,« pravi Marija.

Prav ona je tista, ki na kmetiji poleg gospodarskih obveznosti skrbi za delitev dela in »korespondenco«, torej administracijo, ki se iz leta v leto potencira. Zato nam je kot iz rokava stresla podatek, da je kmetija kot davčni zavezanec samo v obliki davkov državi lažni plačala nekaj več kot pet milijonov tolarjev.

V zvezi z govedorejo, ki naj bi z vhljevitvijo 280 govejih pitancev in telic v novi hlev (okrog 120 jih je v »starem«) že navrgla polovico vseh prihodkov kmetije, z leti pa naj bi postala ta dejavnost dohodkovno prevladujoča, smo izvedeli, da vsa leta prisegajo na živino svetlo lisaste pasme. Tako je bilo že tedaj, ko so se lep čas ukvarjali z mlečno proizvodnjo. Sogovornika sta prepričana, da je ta pasma za naše podnebne razmere in način reje, kjer ni pogojev za pašni sistem, najbolj primerna. Zato po njunem goveja živina črnebe pasme v naše okolje ne sodi in z njo

reji osnovni čredi simentalcev naredijo več škode kot koristi. Teleta svetlo lisaste pasme, ki jih kmetija s težo okrog sto kilogramov odkupuje od rejcev, je mogoče dobiti le v Pomurju ter na Štajerskem. Kaj se bo zgodilo čez nekaj let, ko se bo osnovna čreda zaradi neugodne starostne strukture rejcev in opuščanja dejavnosti prepolovila, ne upata pomisliti. »Govejo živino – telice do končne teže 500, bikce pa 650 kilogramov, smo že pred gradnjo novih hlevov pitali za znanega kupca. Tako je tudi sedaj, ko smo se lotili tudi kooperacijske reje.«

Tudi glede odpovedane razstave goveje živine v okviru letošnjega gornjeradgonskega kmetijsko-živilskega sejma, ko naj bi po že opravljeni strokovni izbiri iz njihovega hleva širši javnosti predstavili pet govejih pitancev (pred leti so na govedorejski razstavi v Gor-

nji Radgoni predstavili tudi svoje krave in breje telice), imata mešane občutke. Marija pravi: »S to odločitvijo smo neposredno največ izgubili prav rejci sami, saj smo z neudeležbo na sejmu izkazali solidarnost do naših selekcijskih služb. Ali je bila odločitev pravilna, pa bo pokazal čas.«

Mlada gospodarja, ki sta pred nekaj več kod dvema desetletjema začela kmetovati z vsega dvema hektarjema zemlje, imata naslednika – sina Štefana, ki obiskuje zadnji letnik Srednje kmetijske šole v Rakičanu. »Kljub obilici dela se bo bržkone odločil za študij,« pravi mama. Potem ko je bila pred leti preveč »zategnjena« uresničitev ideje o načrtovani zaokroženi ponudbi na kmetiji, se je tudi hčerka Mira po končani srednji gostinski šoli odločila za nadaljnji študij.

Geza Grabar

Sodoben goveji hlev omogoča, da ima živina neprestano dostop do krme ter da se v boksih prosto giblje. Hlev po sistemu tlačnega gnoja, ko živali ob obodnih stenah same potiskajo gnoj na plano, je tudi v slovenskih razmerah eden redkih.

SORTNI PREIZKUSI HIBRIDOV ŽITARIC IN KORUZE

Vitezovi iz Tešanovec, ena najnaprednejših usmerjenih kmetij v naši občini, so v sodelovanju s kmetijsko svetovalno službo soboškega Kmetijsko gozdarskega zavoda in semenarskimi hišami tudi letos opravili obsežne sortne preizkuse hibridov pšenice in koruze. V preizkus pšenice na okrog dveh hektarjih površin so vključili kar 20 sort oziroma šest sort jare pšenice treh selekcijskih hiš: Semenarne Ljubljana, Agrosaata in Kmetijskega kombinata Ptuj. Približno hektar površine so namenili še več kot desetim koruznim hibridom in škroplnemu programu družbe Syngenta Agro. Da bi rezultate kar najbolj natančno predstavili številnim kmetovalcem, so tudi letos pripravili dan

pšenice ter predstavitev koruznih hibridov. Zanimanje med obiskovalci je bilo na obeh predstavitvah zelo veliko.

Podobne predstavitve sortnih preizkusov pa so bile tudi na drugih kmetijah v občini. Med njimi lahko omenimo kmetiji Kranjec in Ūllen iz Martjanec. Prvi so imeli mikroposkuse žitaric in koruze hiše Agrosaata ter krme dosevke, preizkusili pa so tudi delovanje zaščitnih sredstev mednarodnega koncerna BASF. Ūllenovi so preizkušali različne hibride koruze semenarske hiše Pioneer. Na Novakovih poljih v Ivanovcih so imeli sortne poizkuse koruze hibridov Syngenta Agro, pri Kučanovih v Tešanovcih pa koruzne hibride Pioneer.

Geza Grabar

Moravske Toplice

USPEL GOSTINSKO-TURISTIČNI ZBOR

Poleg turistične borze sodi med najpomembnejše vsakoletne prireditve turizma na nacionalni ravni brez dvoma gostinsko-turistični zbor. Čeprav je bil letos že 46. po vrsti, se je dogodilo prvič, da so bili njegovi gostitelji gostinci na levem bregu Mure, v hitro rastočem Zdravilišču Moravske Toplice. Izkazali se niso samo kot odlični gostitelji, temveč tudi kot izvrstni tekmovalci.

VSEBINSKO BOGATEJŠE SREČANJE GOSTINSKIH IN TURISTIČNIH DELAVCEV

Prav največje srečanje gostinskih in turističnih delavcev na nacionalni ravni je letos doživelo precejšnjo vsebinsko popestritev, s čimer se je še bolj poživil že itak bogati spored, zato vse glasneje razmišljajo, da bi ga že prihodnje leto podaljšali za en dan.

Na dvodnevni prireditvi, katere rdeča nit so bila seveda tekmovanja kuharjev, natakharjev, receptorjev, sobaric in učencev gostinskih ter turističnih šol, so svojo ponudbo na sejmu predstavila tudi podjetja, ki se ukvarjajo s proizvodnjo ali prodajo izdelkov in opreme za to dejavnost.

V več kot desetih različnih tekmovalnih kategorijah – od priprave jedi v kotličku ali nam bolj razumljivem kuhanju bograča in priprave jedi pred gostom, postrežbi menija, mešanju pijač, pravilnem točenju piva, sprejemu gosta, ureditvi hotelske sobe ... je več kot 350 zaposlenih v gostinstvu in turizmu ter učencev te dejavnosti pokazalo visoko stopnjo strokovnosti in inovativnosti. Poleg bogatih kulinarčnih razstav je številne obiskovalce pritegnilo tudi tekmovanje gospodinj s turističnih kmetij.

Občina Moravske Toplice REKORDNO ŠTEVILO GOSTOV IN NOČITEV

Po poročilu TIC Moravske Toplice je v devetih mesecih letošnjega leta (januar-september) 63.756 gostov ustvarilo 279.500 nočitev, od tega 256.475 nočitev v zdravilišču in ostalo v zasebnih sobah. V primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta se je število gostov povečalo za 30 %, število nočitev pa za 25 %.

KOPICA ODLIČIJ

Gostinski, turistični in hotelski delavci iz Zdravilišča Moravske Toplice (ZMT) so osvojili doslej največje število odličij, za povrh pa so prejeli tudi dvojce najvišjih priznanj v turizmu – trakova kakovosti. Trak kakovosti z medaljo je prejel Vlado Poredoš, vodja restavracije Terme 3000, s srebrno značko pa je trak kakovosti, ki ga je prejel že v preteklosti, oplemenitil Danilo Kozar, vodja kuhinje v hotelu Ajda.

men Luthar v tekmovanju sobaric ter Stanka Vigali in Zlatko Cifer v tekmovanju hotelskih receptorjev so si prislužili srebrna odličja, priznanja pa Bojan Kološa v kategoriji priprava dietnih menijev.

Odziv gospodinj s turističnih kmetij je bil tudi letos zelo zadovoljiv, saj je pogum, da pokažejo svoje bogato znanje in izkušnje s področja kuhanja in postrežbe, zbralo trinajst gospodinj s turističnih kmetij z različnih koncev Slovenije. V treh različnih zaokroženih celotah – pripravi testa za re-

FOTO: Geza GRABAR

Kulinarična razstava je bila tudi v Zdravilišču Moravske Toplice pravcata paša za oči.

Iz ZMT so zlate medalje prejeli: v pripravi hladno-toplega bifeja ekipa kuharjev Stanko Lipaj, Darinka Žido, Dušan Kociper in Milena Horvat ter natakharja Cvetka Horvat in Štefan Buzeti, v pripravi jedi pred gostom Jože Špilak, v pripravi bograča v kotličku Danilo Čurman, v tekmovanju sobaric Suzana Gregorec.

Tomaž Novak v razstavi kulinarčnih izdelkov, Milena Horvat v razstavi slaščičarskih izdelkov, Martina Tivadar in Kar-

zance (jušnih, širokih in krpic), pripravi narezka kot glavne jedi iz domačih mesnin, značilnih za območje, odkoder so gospodinjje prišle, ter v pripravi mize ali pogrnjka, se je kot edina predstavnica iz naše občine izvrstno odrezala Marija Erniša iz Tešanovec, ki je zbrala drugo največje število točk (98,78 od 100 možnih) ter s tem izpolnila pogoj za osvojitve zlate medalje.

Geza Grabar

Zdravilišče Moravske Toplice NOVA IGRALNICA

Še pred koncem letošnjega leta se bo zunajpenzijska ponudba v Zdravilišču Moravske Toplice obogatila, saj bo v kletnih prostorih bazenskega kompleksa Terme 3000 odprta igralnica, ki bo delovala kot poslovna enota Casina Maribor. S tem se zaokrožuje izjemno bogat skoraj desetletni investicijski cikel. Začel se je z gradnjo športnega parka z umetno travo, prvo ter zatem drugo fazo apartmajskega naselja, bazenskega kompleksa Terme 3000 ter v več etapah tudi igrišča za golf. Slednje bi naj zaokroženo podobo dobilo že prihodnje leto.

Koncesijo za opravljanje igralniške dejavnosti v Moravskih Toplicah, ki jo podelujeta urad za nadzor prirejanja iger na srečo pod okriljem ministrstva za finance in vlada Republike Slovenije, so Mariborčani pridobili za obdobje petih let z možnostjo podaljšanja. Sodobna igralnica obsega 800 kvadratnih metrov funkcionalnih površin in bo njena notranost obogatena s tipičnimi elementi nekdanje prekmurske arhitekture, ima 48 igralnih avtomatov,

štiri mize ameriške rulete ter štiri mize za igre s kartami, poleg tega pa tudi oder za zabavni program. Vrednost investicije brez gradbenih del presega 400 milijonov tolarjev: polovico sredstev, zlasti za inštalacije in opremo, je zagotovilo zdravilišče, drugo polovico – za igralne avtomate – pa Casino.

V novi igralnici, ki je prva v pomurski regiji ter pomeni uresničitev ideje iz prve polovice 90. let, bo dobilo zaposlitev več kot

30 delavcev. Že prihodnje leto naj bi v igralnici z zdraviliškimi gosti ter ljubitelji iger na srečo iz sosednjih držav pa tudi iz domačega okolja ustvarili 450 milijonov tolarjev neto prihodkov. Ker je igralniška dejavnost močno obdavčena, je nova pridobitev zelo pomembna tudi za lokalno okolje, zlasti za Občino Moravske Toplice, saj se bo znaten del davkov stekal tudi v občinsko blagajno.

Geza Grabar

FOTO: LUDVIG SOČIČ

20 LET ŠOLE – Dvojezična osnovna šola Prosenjakovci je 20-letnico delovanja praznovala s posrečenim prepletom različnih generacij: ob sedanjih učencih so se predstavili tudi nekdanji učenci prve generacije v šolskem letu 1981/82 in njihovi učitelji. Zbrane – med njimi sta bila tudi madžarski veleposlanik Gábor Bagy in župan Občine Moravske Toplice Franc Cipot – je nagovorila ravnateljica Jožica Herman, kulturni program v obeh jezikih pa je manifestiral to, na kar so opozarjali govorniki: učenje in znanje dveh jezikov je izjemna prednost okolja, v katerem bodo tradicionalne meje sčasoma izginile.

FOTO: GEZA GRABAR

IGRIŠČE ZA GOLF – Zdravilišče Moravske Toplice uresničuje projekt gradnje igrišča za golf. Tretja etapa, ki je bila zgrajena to jesen, obsega površino 17 hektarjev na vzhodni strani zdravilišča. Ljubitelji tega tudi pri nas vse bolj priljubljenega športa zdaj v Moravskih Toplicah že lahko igrajo golf na 12 igralnih poljih.

FOTO: GEZA GRABAR

GASILCI MED MALČKI – V okviru akcij v mesecu varnosti pred požari so gasilci PGD Moravske Toplice obiskali malčke v enotah zavoda Vrtci v Moravskih Toplicah in Fokovcih. Za ročnik so prijeli tudi najpogumnejši malčki fokovskega vrtca.

RAZSTAVA – V Hotelu Vivat v Moravskih Toplicah je na ogled razstava slik, ki so jih ustvarili udeleženci letošnje 7. slikarske kolonije Primož Trubar. Povabilu umetniškega vodje kolonije akad. slik. Mikija Beera (v ospredju fotografije z otvoritve razstave) se je odzvalo sedem kolegov, akademskih slikarjev, kolonijo je organizirala soboška podružnica Slovenskega protestantskega društva Primož Trubar.

FOTO: LUDVIG SOČIČ

KOLESARSKA STEZA – Zaključena so zemeljska dela na kolesarski stezi med Moravskimi Toplicami in Tešanovci v dolžini nekaj več kot 1,3 kilometra. Ko bo naslednje leto položena še asfaltna prevleka, bo kolesarska steza obkrožila zdraviliški kompleks in gostom omogočala varno kolesarjenje in sprehajanje med polji in naselji v okolici zdravilišča. Dela izvaja JKP Čista narava d.o.o. Tešanovci.

FOTO: GEZA GRABAR

FOTO: LUDVIG SOČIČ

ZA ČISTEJŠE OKOLJE – V akciji zbiranja kosovnih in posebnih odpadkov v septembru je podjetje Saubermacher&Komunala na območju občine Moravske Toplice zbralo 538 m³ kosovnih odpadkov in 10 avtomobilov ter 1.949 kg nevarnih odpadkov (od tega 942 kg akumulatorjev). Na fotografiji: zbiranje posebnih odpadkov v Norsinčih.

20 LET DOŠ PROSENJAKOVCI

Konec novembra je Dvojezična osnovna šola Prosenjakovci (Kétnyelvű Általános Iskola Pártosfalva) proslavila 20-letnico delovanja. Demografski in drugi podatki so v 70. letih prejšnjega stoletja narekovali gradnjo šole v Prosenjakovcih in njena ustanovitev je pomenila preoblikovanje dvojezičnega šolstva na gorickem delu Prekmurja: DOŠ Prosenjakovci je postala centralna dvojezična šola za Goričko.

Statistika, ki smo jo objavili v prejšnji številki Lipnice, zato nekoliko drugače kot na preostalih dveh šolah v občini Moravske Toplice odlikava realno stanje pedagoških in drugih delavcev na šoli, lokacija v treh občinah pa nalaga dodatne napore vodstvenega kadra za normalno poslovanje šole. Čeprav je nastal ob jubileju, je pogovor z ravnateljico Jožico Herman zajel tudi ta vprašanja.

Dvojezična osnovna šola (DOŠ) Prosenjakovci je centralna dvojezična šola za gorički del Prekmurja. Nam lahko natančneje opišete sestavo DOŠ Prosenjakovci?

Jožica Herman: Šolski okoliš centralne DOŠ Prosenjakovci sega od Hodoša do Čikečke vasi. Pouk je organiziran v sedmih oddelkih na matični šoli v Prosenjakovcih, za učence 1. in 2. razreda pa imamo po en kombinirani oddelk še na podružnični šoli v Domanjševcih in na Hodošu. V sestavo šole sodita še dva vrtca: na Hodošu in v Domanjševcih. Pred ustanovitvijo vrtcev Občine Moravske Toplice pa je k nam spadal še vrtec v Prosenjakovcih.

V okviru šole torej delujeta torej tudi dvojezična vrtca na Hodošu in v Domanjševcih. Menda pa zaradi nedorečenih pravil in cenovnih razmerij prav ta dva oddelka otežujeta finančno poslovanje DOŠ Prosenjakovci. Ste se s sosednjima občinama dogovorili o relacijah in obveznostih?

Jožica Herman: Finančne težave imamo že nekaj let, lansko leto pa se je prvič zgodilo, da smo leto zaključili z rdečimi števkami. Zaradi nizkih ekonomskih cen vrtcev in malo vpisanih otrok nastajajo finančne težave tudi zaradi poslovanja v teh enotah. Tako Občina Hodoš, ki financira vrtec Hodoš, kot Občina Šalovci, ki financira vrtec Domanjševci, sta manjši občini. Vzdrževanje vrtcev je za njihove proračune kar precejšen izdatek. O pokrivanju obveznosti vrtcev se še pogovarjamo in upam, da bomo v kratkem prišli do najoptimalnejših rešitev.

Pouk v dvojezičnih šolah v Sloveniji je dolgo časa veljal za vzorno organizacijo šolstva na narodnostno mešanem območju. Marsikdaj pa smo slišali tudi ugotovitve, da učenci dobijo slabšo osnovo za nadaljevanje šolanja kot v drugih šolah. So take ocene realne ali zgolj zlonamerne?

Jožica Herman: Kot ravnateljica dvojezične osnovne šole se strinjam z mnenju evropskih strokovnjakov, da je v Sloveniji za manjšinsko šolstvo skoraj idealno poskrbljeno in za vzor Evropi.

Naši učenci dosegajo enakovredne rezultate z učenci enojezičnih šol v našem okolju, kar nam že nekaj let potrjujejo tudi rezultati zaključnega preverjanja znanja. Smatram, da je dvojezičnost prednost, ne pa ovira za nadaljnje izobraževanje.

Jožica Herman,
ravnateljica DOŠ Prosenjakovci

Kako torej ocenjujete rezultate vzgojno-izobraževalnega procesa na DOŠ?

Jožica Herman: Z rezultati vzgojno-izobraževalnega procesa na šoli sem zadovoljna. Imamo prednost male šole in zato se lahko posvečamo učencem bolj individualno pri pouku in pri ostalih dejavnostih. Ob rednem pouku imamo organizirano individualno pomoč učencem s posebnimi potrebami, učenje tujega jezika na razredni stopnji, nivojski pouk, opisno ocenjevanje itd.

Koliko učencev je v teh letih šlo skozi izobraževanje na DOŠ? Imate podatke o tem, kolikšen odstotek je nadaljeval šolanje v Sloveniji ali v tujini?

Jožica Herman: Skozi izobraževanje na naši DOŠ je šlo že čez 400 učencev. Velika večina jih je nadaljevala šolanje v Sloveniji, le nekaj posameznikov na Madžarskem.

DOŠ Prosenjakovci je znana po VIC za čebelarstvu, po mnogih nadvse uspešnih raziskovalnih projektih, torej po bogastvu izvenšolskih dejavnosti.

Jožica Herman: Res je. Trudimo se tudi na področju izvenšolskih dejavnosti. Iz dolgoletne čebelarke tradicije smo pred dvema letoma ustanovili VIC za čebelarstvo. Uspešno smo zaključili projekt *Zelišča*, v letošnjem šolskem letu nadaljujemo

in želimo dokončati drugi projekt *Od zrnja do kruha*. Poleg tekmovanj iz znanja smo uspešni tudi skozi interesne dejavnosti, saj vsa leta žanjejo uspehe naši folkloristi, uspešni so citrarji, računalnikarji, člani prometnega krožka ...

Kakšna je vloga šole v okolju, kot so Prosenjakovci z okolico?

Jožica Herman: Leta 1981 izgrajena centralna dvojezična šola je bila za Prosenjakovce in okoliške kraje velika pridobitev. Prvo leto je bilo vpisanih 115 učencev, nato je število naraslo tudi na 151. Letos je vpisanih 72 učencev na matični in 15 učencev na podružničnih šolah. Na žalost je mladih družin malo, saj možnosti za zaposlitev ni. Namesto odpiranja novih delovnih mest se ta žal ukinjajo. Vsekakor imajo ti dejavniki v družbi vpliv tudi na šolstvo.

Kljub naši majhnosti se vključujemo v življenje našega okolja: s kulturnimi programi sodelujemo na različnih prireditvah po vseh vaseh od Hodoša do Čikečke vasi, naše nogometno igrišče uporabljajo tudi vaščani ožje in širše okolice, seveda pa tudi na naše prireditve z veseljem vabimo krajanje.

Vsi se moramo zavedati dejstva, da je šola pomembna vzgojno izobraževalna ustanova vsakega kraja, sama šola pa tudi brez sodelovanja okolice ne more biti uspešna in ustvarjalna.

Mineva 20 let od začetka delovanja DOŠ Prosenjakovci. Kaj ste pripravili za obeležitev obletnice?

Jožica Herman: 20. obletnico šole smo proslavili s kratkim kulturnim programom, kjer so sodelovali sedanji in tudi bivši učenci naše šole ter pripravili priložnostno razstavo. Posebej smo poleg ostalih gostov povabili učence 1. in 8. razreda prve generacije vpisanih v šolskem letu 1981/1982 in 8. razred dvajsete generacije. Ob tej priliki bi se jim rada še enkrat zahvalila, da so se odzvali našemu povabilu.

Posebej bi se zahvalila še vsem, ki so nam kakorkoli pomagali organizirati in izpeljati obletnico, in vsem, ki so v minulih dvajsetih letih na kakršen koli način delali z nami, nas vzpodbujali, nam pomagali pri raznih projektih ter z nami bili v dobrem in slabem.

Ludvik Sočič

Osnovna šola Bogojina

EKO ŠOLA KOT NAČIN ŽIVLJENJA

Proti koncu šolskega leta 2000/2001, se je naša šola v Bogojini vključila v mednarodni in nacionalni projekt *EKO ŠOLA KOT NAČIN ŽIVLJENJA*, v katerega je dosedaj vključenih že 92 slovenskih šol.

Osnovni namen evropskega projekta *EKO ŠOLA KOT NAČIN ŽIVLJENJA* je graditev čustvenega in strokovnega odnosa do človekovega ravnanja in zmogljivosti okolja. V pouk poskuša vnašati poleg znanja o okolju predvsem vzgojo o okolju in za okolje.

Že pred samo prijavo k projektu *EKO ŠOLA* smo na področju ekologije veliko naredili; in ker je eko šola šola za življenje v prihodnosti, je bila pobuda na naši šoli soglasno podprta. Delo na šoli mora biti skrbno načrtovano in povezano s problematiko kraja. Za uspešno delovanje *EKO ŠOLE* je pomembno sodelovanje s starši, KS in občino, kajti le tako lahko mladi vplivajo tudi na širše okolje.

15. 10. 2001 smo ustanovili eko programski svet šole, ki šteje 21 članov. Naš svet je pester, kar pomeni, da so v njem ravnatelj, učitelji različnih področij, predstavnik nepedagoških delavcev, učenci in zunanji člani – strokovnjaki raznih področij. Sestali smo se 13. 11. 2001 in se seznaniili z osnovnim namenom projekta in s postop-

kom za pridobitev naziva *EKO ŠOLA*. Oblikovali smo okoljevarstveni načrt šole z dolgoročnimi in kratkoročnimi cilji in aktivnostmi. Še prej je bila potrebna analiza stanja na šoli in v njeni okolici. Ugotovili smo, da je problemov in s tem izzivov za delovanje *EKO ŠOLE* več kot dovolj. V mesecu oktobru smo začeli z izvajanjem akcije zbiranja odpadnih baterij, ki jih bomo zbirali celo šolsko leto, akcijo pa je materialno podprla tudi Občina Moravske Toplice. V tem mesecu smo izvedli tudi akcijo zbiranja odpadnega papirja in skupaj zbrali 1 tona in 309 kg papirja. Oktobra, v tednu otroka, smo uredili in popestrili šolsko stavbo in njeno okolico; učenci so v delavnicah delali z naravnimi in odpadnimi materiali. Uredili smo eko oglasno desko za učence in učitelje. Naše odpadke zbiramo ločeno: papir, plastika, steklo, kovine, organski odpadki. Trenutno se pripravljamo na tekmovanje eko kviza z naslovom *Raziskovanje okolja Evrope – Vode in reke*, ki ga je razpisala Nacionalna koordinacija Eko šole, organizira in izvaja pa ga PEC iz Murske Sobote.

V mesecu novembru smo začeli z izvajanjem akcije Eko voščilnice in akcije Kalendar – Narava 2002.

V mesecu decembru bodo učenci s pomočjo razrednikov oblikovali svoje *EKO KODE*, ki bodo vključevale odnos do okolja, živih bitij, ljudi, hrane in energije.

V naslednjem koledarskem letu bomo napisali in uglasili *EKO HIMNO*, oblikovali *EKO ZNAK*, izvedli »BOUŠJI« SEJEM, *EKO DAN*, očistevalno akcijo in ves čas opozarjali na človekovo kruto poseganje v naravo. Spomladi si bo spet vsak oddelek uredil svojo gredico na šolskem vrtu in zanj skrbel. Naši učenci vzgajajo in oskrbujejo lončnice, njihova skrb so tudi cvetlične grede in korita okrog šole. Ves čas skrbimo za zdrav način življenja, kulturno prehranjevanje in upoštevamo pravila, merila in priporočila zdrave prehrane. Naši učenci izražajo svoja občutenja do narave in problemov v njej ter svoje misli sporočajo v javnih glasilih. Najboljše prispevke bomo izdali v šolskem glasilu ob dnevu Zemlje.

Naš cilj je, da bi OŠ Bogojina v šolskem letu 2001/2002 postala nosilka eko zastave, ki jo podeljuje Evropsko združenje za okoljsko izobraževanje. Ta zastava bi bila šoli vidno priznanje za okoljsko delovanje in vsepšno skrb za okolje.

Koordinatorica *EKO ŠOLE*
Nataša Vrtarič

VODA JE VIR ŽIVLJENJA – NI NAM VSEENO

Voda je najpomembnejša tekočina na našem planetu. Živa bitja si brez nje ne predstavljamo življenja, saj nam pomeni preživetje. Uporabljamo jo vsak dan, zato se moramo še posebej zavedati, da je ne bomo po nepotrebnem onesnaževali. Kakšna bi bila pomlad brez cvetočih travnikov in ptičjega petja? Kako bi bilo brez gozdov, brez žuborečih potokov in pogleda na ozelenelo naravo? Morda so to le črnoglede sanje o tem, kako si s temno senco prekrivamo vrata v prihodnost.

Že dolgo je tega, ko sem se kot majhna punčka zelo rada igrala v bližnjem potoku. Oboževala sem trenutke, ki sem jih v toplih poletnih mesecih preživela ob potoku. Bil je zelo čist, zato sem tudi skakala v njem, uboga mama pa je bila jezna, ko sem vsa mokra pricapljala domov. Včasih sem tja odnesla tudi svoje barbike in jih namakala v vodo. Spominim se ene punčke z dolgimi rdečimi lasmi, ki sem jo imela med vsemi najrajši. Enkrat sem jo spustila in potok jo je odnesel, nisem je več mogla ujeti. Za tisto punčko sem še dolgo pretakala solze in nekaj časa sem celo potoček krivila za »smrt« moje punčke. Kmalu sem se pomirila in odkrila novo zanimivost, zaradi katere sem še dalj časa prezdel ob potoku. To so bili majhni paglavci. Všeč mi je bilo, kako so brcali z repki in veselo plavali zdaj sem, zdaj tja. Lovila sem jih v dlan, da sem si jih lahko približe ogledala, nato pa sem jih spet spustila. Nekoč sem se domislila, da bi jih lahko ujela in odnesla domov. Že naslednji dan sem prišla k potoku s posodo, jih ujela ter odnesla domov. Cel dan sem jih veselo opazovala, ko pa sem se naslednji dan zjutraj zbudila, so bili moji paglavci mrtvi. Vest me je pekla, ker sem se čutila krivo za njihovo smrt. Če jih ne bi odnesla domov, bi še živeli, nekega dne bi odrasli v lepe žabice in bi imeli svoje otroke, male paglavce, ki bi prav tako kot starši, veselo plavali v tem potočku. Kmalu sem se pomirila in se spet znova vračala v svoj mali raj, kjer je bil mir pred vsakodnevnim vrvežem.

Nekega poletja sem zbolela. Mama me ni pustila, da bi šla k potočku, dokler ne bom zdrava. Hitro je prišla zima, jaz pa sem samo sedela ob oknu in stegovala vrat, da bi videla svoj potoček. Sneg se je stopil, skozi belo odejo so pogledale prve rožice, čebeli-ce in ptički so začeli peti. Po dolgem času sem spet vsa vesela stekla k potoku. Toda ko sem prišla do njega, sem obstala kot vkopana. Okrog in okrog so bile smeti, nikjer ni bilo lepe zelene trave in pisane rožice so se posušile. In moj potoček, moj lep, bister potoček

je izgubil svoj čar. Namesto lepe, prozorne vode je po strugi tekla umazana, blatna voda. Nisem mogla verjeti svojim očem. Sesedla sem se in po licih so mi začele polzeti solze. »Ne joči, punčka moja!« se je izza mene oglašil glas. »Kdo pa si?« sem vsa začudena vprašala. »Jaz, tvoj potoček. Samo poglej, kaj so mi naredili, prošim te, reši me!« Z vneto sem začela čistiti potoček in ker mi ni uspelo, sem se še bolj razjokala, toda potoček mi je rekel: »Ne skrb, punčka. Vem, da si se zelo trudila in da si me imela zelo rada, ko sem bil čist. Pojdi, toda obljubi mi, da se boš kaj spomnila name.« »Obljubim ti, da te bom prišla obiskat in da te ne bom pozabila!« Ko sem odšla, me je pri srcu zelo stiskalo. Na potoček nisem pozabila. Vedno, ko grem mimo njega, se spominim svojega raja in s potočkom spregovorim nekaj besed. Toda k potočku me več ne vleče tako, saj je izgubil svoj čar, življenje in svojo igrivost.

Voda je za nas vse na svetu. Zaradi nje živimo. Torej razmislimo in se vprašajmo, zakaj jo onesnažujemo. Zakaj jo hočemo uničiti, ko pa nam ni storila nič hudega? Lepe in čiste vode je ostalo malo na tem planetu, mi pa kot po tekočem traku, uničujemo še ta zadnji zaklad, ki nam je ostal. Nihče se ne vpraša, kako voda ob tem trpi. Kako bomo šele trpeli mi, ko čiste vode več ne bo, mi pa bomo umirali. Kam se bomo tedaj obračali? Na koga? A se bomo tedaj tolkli po glavah, ker smo uničili samega sebe? Mogoče še ni prepozno, da rešimo okolje, vodo in samega sebe. Ne, ni nam vseeno, ali bo življenje naših otrok posejano z rožicami. Ne, ni nam vseeno. Zavedamo se, čemu nam je bilo podarjeno življenje. Še je čas, da preskočimo jamo, ki postaja vse večja, še je čas, da se izognemo sivemu oblaku, ki lebdi nad nami. Moj mali raj je uničen, toda ne uničimo še tisto malo, kar je ostalo neokrnjeno. Kdaj se bomo zavedali, da je voda vir življenja? Odprimo oči in pustimo naravi, da zaživi. Da raztegne veje upanja in porodi vsak dan na tisoče življenj. Ni nam vseeno. To niso sanje, to je resničnost, to smo mi.

Barbara Bence, 8. r

Učenka 8. razreda Barbara Bence je s svojim spisom *Ni nam vseeno* sodelovala na regijskem literarnem natečaju *Voda je vir življenja*. Njen spis je bil najboljši in se je uvrstil na državno tekmovanje. Tam je osvojila 2. mesto in prejela denarno in knjižno nagrado ter priznanje.

Čestitamo!

A PÁRTOSFALVI KÁI 20 ÉVE

November végén ünnepelte fennállásának húszadik évfordulóját a Pártosfalvi Kétnyelvű Általános Iskola (Dvojezična šola Prosenjakovci). A múlt század hetvenes éveinek népszerűségi és más mutatói Pártosfalván iskolaépítésre készítettek, és létrejöttével átalakult a Murántól gorickoi részének kétnyelvű oktatása: a pártosfalvi KÁI Goricko központi iskolája lett, napjainkban is két kihelyezett (óvodával kibővített) tagozattal működik Domonkosfán és Hodoson.

A Lipnica előző számában közölt statisztikai a Moravske Toplice községben működő két másik iskolához viszonyítva adatok világosan tükrözik az iskolában dolgozó pedagógusok és más alkalmazottak reális helyzetét, a három községben való működés pedig további feladatokat állít az iskola zökkenőmentes működésére törekvő vezetőség elé. Noha jubileumi a Jozica Herman igazgatónővel készített interjú, nem kerültük meg ezeket a kérdéseket sem.

A Pártosfalvi Kétnyelvű Általános Iskola (KÁI) a Murántól gorickoi részének központi kétnyelvű iskolája. Leírna nekünk a Pártosfalvi KÁI felépítését?

Jozica Herman: A pártosfalvi központi KÁI iskolakörzete Hodostól Csekefáig terjed. A pártosfalvi központi iskolában hét tagozatban folyik a tanítás, míg az elsős és második tanulók számára kombinált tagozatokat működtetünk Hodoson és Domonkosfán. Iskolánkhoz tartozik még a hodosi és a domonkosfai óvodai is. A Moravske Toplice község óvodáinak kialakulása előtt hozzánk tartozott a pártosfalvi óvoda is.

Az iskola keretén belül működik tehát a hodosi és a domonkosfai kétnyelvű óvoda is, ami éppen a nem eléggé kidolgozott szabályozás és arányok miatt nehezíti a pártosfalvi KÁI pénzügyi működését. Sikertült a szomszédos községekkel megállapodni a viszonyokról és kötelezettségekről?

Jozica Herman: Már néhány éve anyagi gondokkal küzdünk, tavaly történt meg először, hogy veszteséggel zártuk az évet. Az alacsony gazdasági árak és gyerek-létszám miatt pénzügyi nehézségeink vannak ezekben az egységekben. Mind a hodosi óvodást finanszírozó Hodos, illetve a domonkosfai óvodát működtető Šalovci község kis község, így költségvetésükben jelentős tételt képez az óvoda karbantartása. Remélem, hamarosan optimális megoldás találunk a két óvodával kapcsolatos kötelezettségek rendezéséhez.

A szlovéniai kétnyelvű iskolákban folyó tanítás sok éven keresztül példaképpént szolgált a nemzetiségileg vegyesen lakott területeken szervezett oktatási rendszert illetően. Nem egyszer azonban olyan vélemények is hallhatók, miszerint a tanulók nem kapnak olyan szilárd továbbtanulási alapot, mint más iskolákban. Mennyire reálisak, illetve mennyire rosszindulatúak ezek a megállapítások?

Jozica Herman: Mint egy kétnyelvű általános iskola igazgatónője egyetértek az európai szakértőkkel, miszerint Szlo-

véniában szinten példásan, Európa számára is példaértékűn megoldottuk a kisebbségi oktatást.

Tanulóink eredményessége egyenértékű az egynyelvű iskolákba járó diákokéval, ami bizonyítanak az iskolazáró tudásmérés eredményei is. Véleményem szerint a kétnyelvűség előny, nem pedig akadály a továbbtanulásnál.

Ezek után hogyan értékeli a kétnyelvűáltalános iskolában folyó nevelő-oktató munka eredményeit?

Jozica Herman: Az iskolában folyó nevelő-oktató tevékenységet sikeresnek látom, elégedett vagyok. A kis iskolák előnye, hogy mind a tanításnál, mind más tevékenységeknél többet tudunk egyénileg foglalkozni a gyerekekkel. A rendszeres oktatás mellett tehetséggondozással, osztályszintűdegen nyelvtanulással, nívós oktatással, leíró osztályzással stb. foglalkozunk.

Hány tanulója volt az elmúlt években a kétnyelvű általános iskolának. Vannak-e adatok arról, hányan folytatták tanulmányukat Szlovéniában vagy külföldön?

Jozica Herman: Kétnyelvű iskolánkat több mint 400 tanuló látogatta. Többségük Szlovéniában, egy kis részük Magyarországon tanult tovább.

A pártosfalvi KÁI híres a méhészeti központjáról, számos kutatási projektjéről, tehát az iskolán kívüli tevékenységeiről is, nemde?

Jozica Herman: Így igaz. Nagyon sokat teszünk az iskolán kívüli tevékenységek területén. A sokéves méhészeti hagyomány eredményeként jött létre két évvel ezelőtt a Méhészeti Oktatási Központunk. Sikeresen megvalósítottuk a Gyógynövények projektet, az idei tanévben folytatjuk és szeretnénk befejezni a Magtől a kenyérig projektünket. A tudásfelmérő versenyek mellett sikeresek vagyunk a különböző érdektévékenységekben is, évek óta sikeresek néptáncosaink, citerásaink, számitógépeseink, a közlekedési és más szakörök tagjai.

Milyen szerepe van az iskolának a környezetében, Pártosfalván és környékén?

Jozica Herman: Nagy jelentőséggel bír az 1981-ben elkészült központi kétnyelvű iskola Pártosfalva és a környező települések számára. Az első tanévben 115 tanulója volt az iskolának, számuk később elérte a 151-et is. Az idén 72 tanulója van a központi iskolának, a kihelyezett tagozatokat tizenöt tanuló látogatja. Sajnos munkavállalási lehetőségek hiányában kevés itt a fiatal család. Ráadásul nem hogy újabb munkahelyek nyílnának, lassan a meglévőket is felszámolják. Mindezek a társadalmi tényezők persze befolyásolják az oktatást is.

Kicsinységünk ellenére részt veszünk a környezetünk életében: szerepelünk a különböző rendezvényeken Hodostól Csekefáig, foci pályánkat egyaránt használják a falusiak és a környékbeliek, és persze rendezvényeinkkel is szívesen látjuk a lakosságot.

Nem szabad elfeledni, hogy az iskola fontos nevelési oktatási szerepet játszik minden településen, ugyanakkor maga az iskola, környezete nélkül nem lehet sikeres és alkotó.

Húsz éve működik a Pártosfalvi KÁI. Hogyan ünneplik a jubileumot?

Jozica Herman: Az iskola fennállásának húszéves évfordulóját rövid kulturális programmal ünnepeltük, ebben részt vettek mostani és volt tanulóink, és alkalmi kiállítás is rendeztünk. Más vendégek mellett külön meghívtuk az 1981-82-es tanév elsőit és nyolcadikosait, valamint a húszadik nemzedék nyolcadikosait. Itt szeretném még egyszer megköszönni, hogy elfogadták a meghívásunkat.

Külön köszönetet szeretnék mondani mindazoknak, akik segítettek a jubileumi rendezvény szervezésében és lebonyolításában, és azoknak, akik az elmúlt húsz évben velünk együtt dolgoztak, biztattak bennünket, segítettek a különböző projektek megvalósítását, velünk voltak jóban, rosszban.

Ludvik Sočić

Janez Vukan:

»BIZALOM HIÁNYÁBAN, AZ EMBEREK NEM FOGADTÁK EL A MEGOLDÁST«

Janez Vukan, a Pártosfalvi Faluközösség elnökeként végig részt vett a Pártosfalva – Moravske Toplice – Belügyminisztérium háromszögben történetekben. Mi volt a döntő abban, hogy a dr. Rado Bohinc belügyminiszterrel való legutóbbi találkozón mégiscsak sikerült megállapodásra jutniuk a külföldiek átmeneti szállásközpontja bővítésében?

»Egy kicsit vissza kell menni az időben. A múltban a létesítmény már nem egyszer tűlsúfolt volt, az emberek féltek a menekültektől, akik nem egyszer kárt is okoztak, a falusiak egyszerűen féltek a velük való kellemetlen találkozásoktól. Véleményünk szerint működött az embercsempész hálózat. Aztán számos ígéretet kaptunk: aszfalt, vízvezeték, kerítés, szennyvízcsatorna, a határátkelő átminősítése... Semmi sem valósult meg mindebből. Az emberek már nem hittek semmilyen ígéretnek, így a lakókonténerek felállításában nem tudtunk belenyugodni.

A Bohinc miniszter úrral történt legutóbbi találkozón újra bebizonyosodott, hogy a helybeliek nem a központban lévő emberek, menekültek ellen vagyunk. Ezek többnyire szerencsétlen sorsú emberek. Mi is észleljük, amit a miniszter is megállapított, történetesen, hogy csökken a menekültek száma, hogy kevesebbszer szöknének ki a központból, ritkán látjuk őket a faluban és a környéken, kevesebb a betörés, a gépkocsi eltulajdonítás... Ugyanakkor mind a falusiaknak, mind a központ lakóinak gondot okoz az ivóvízellátás. A minisztérium a központ bővítését szeretné. Ráálltunk, mert bizonyos dolgokban sikerült egyezségre jutni: egyrészt nem konténereket állítanak fel, hanem a meglévő épülethez egy montázs épületet állítanak, másrészt nem 120-ra, hanem nyolcvanra emelik a központ befogadóképességét. Tehát ilyen kompromisszumos megoldás született. Ha majd jóváhagyja ezt a minisztérium és megismerkednek vele a falubeliek is, visszavonjuk tiltakozásunkat. A miniszter biztosított bennünket arról, hogy a kerítés és a vízvezeték elsőbbséget kapnak.«

Mikor indult az építkezés?

»Hamarosan, még az idén. A kerítés felállításáért a minisztérium felelős. A vízvezeték építéséhez elkészült az építési dokumentáció, kiválasztottuk a kivitelezőt is. A megállapodás értelmében a falusiaknak nem kell finanszírozniuk az alapvezetékét, őket csupán a háztartási rákapcsolás költségei terhelik. Ez akár egyfajta kárpótlásnak is nevezhető. Arra számítottok, hogy mind a 75 háztartás csatlakozik. Az előzetes számítások szerint egy háztartásra

1000–1200 DEM költség jut, ami persze nem okozott túlzott lelkesedést, és lehetséges, hogy a falunak csak a fele lesz hajlandó bevezetni a vizet. Tudnunk kell, hogy az emberek nehezen élnek, sokan a Kötödében dolgoznak, ez pedig éppen most nehézségekkel küzd, az emberek nem kapnak fizetést, bizonytalanság uralkodik.

Folynak az előkészületek az üzleti-lakásközpont építésére, aminek bizonyára nagy jelentősége lesz a település és a környék életében.

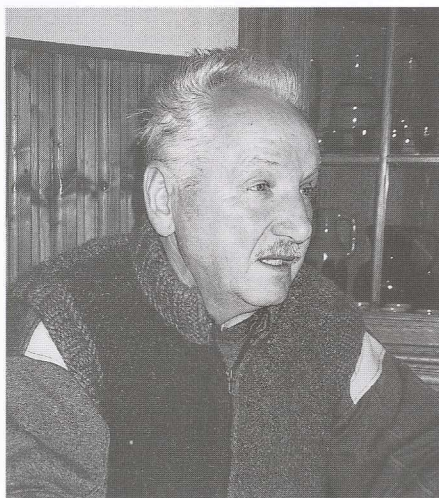

FOTO: LUDVIK SOČIČ

A Faluközösségek és a Helyi Közösségek elnökeinek legutóbbi ülésén a polgármester újra biztosított bennünket, hogy a Pártosfalva - Szerdahely útszakasz aszfaltozása mellett a pártosfalvi létesítmény építése előnyt élvez. Bizonyos forrásokat állítólag már biztosítottak hozzá. A lakosság számára a legnagyobb jelentőségű az orvosi rendelő lesz, hiszen ez most a szövetkezeti otthonban van, az emeleten, és megközelítése különösen az idősebbeknek nem kevés gondot okoz. Idősebbekből pedig nálunk egyre több van...

Ez mindenképpen fontos vívmány lesz. Egyébként pedig az utóbbi évtizedben nem sok új beruházással dicsekedhetünk. Néhány helyi utat ugyan leaszfaltoztunk, a többi még várat magára. Rendbetettük a temetőig vezető utat, valamint a temetőben lévő központi ösvényt. A beruházás értéke mintegy 3 millió tollár. Felújítottuk a tűzoltóotthont, aszfaltoztuk az előtte lévő teret. Az állatrakodó rámpája már évek óta használhatatlan, a határig vezető út aszfaltozásakor megemelték az út szintjét, a szállítókocsi nem járhat a rámpához. Az emberek most Ratkovcira hordják mázsálni az állatokat.

Nem sok mindennel tudunk dicsekedni...

Ludvik Sočič

Pártosfalva

MEGÁLLAPODÁS A KÖZPONT BŐVÍTÉSÉRŐL ÉS A VÍZVEZETÉK KIÉPÍTÉSÉRŐL

Rado Bohinc belügyminiszternek a pártosfalvi lakossággal tartott novemberi (2001. november 11-én) találkozóján (jelen voltak Vörös Tibor, a MNÖK elnöke, Franc Cipot polgármester és Geza Džuban országgyűlési képviselő) végre sikerült megállapodásra jutni a pártosfalvi átmeneti szállás bővítésével kapcsolatosan. Amint ismeretes a falu lakossága több, az év elején tartott lakossági fórumon is ellenezte a konténerek felállítását és ezzel a 120 férőhelyes központ kialakítását. A novemberi értekezleten abban állapodtak meg, hogy montázs lakólétesítményeket (valamint tisztálkodási és más kiegészítő célokat szolgáló konténereket) telepítenek és ezzel nyolcvan fő befogadására teszik alkalmassá a központot. Azonnal az építési engedély kibocsátását követően a minisztérium felállítja a tervezett kerítést és megkezdí a központ szükségleteit kielégítő tisztítóberendezés építését.

A minisztérium, a már előzetesen elfogadott megállapodás alapján – a beruházási érték 52,74 %-os fedezésével hozzájárul a helyi vízvezeték kiépítéséhez.

GONDOK A TEKSTILBEN

Nehéz helyzetbe került a Goričko e részében működő egyetlen nagyobb termelőegység, a pártosfalvi Tekstil Kft. Az eladósodás és a fizetőképтелenség olyan szintre került, hogy Darko Gjerek megbízott igazgató (az év közepén lépett Eöry Ernő, sokéves igazgató helyébe) javasolta a hitelezőknek a kényszerkiegyeplítést. Ha a szanálás e módja nem bizonyulna sikeresnek, a Tekstil számára elkerülhetetlenné válik a csőd. A több száz, eddig is az alacsony és rendszertelen fizetésből élő alkalmazott számára ez kemény megpróbáltatást jelentene.

A Tekstil helyzetével a Községi Tanács legutóbbi ülésén is foglalkoztak. A tagok megállapították, hogy közvetlenül nem tudnak bekapcsolódni a szanálásba, hiszen ez a hitelezők és a tulajdonosok dolga. Ugyanakkor figyelmeztettek arra súlyos szociális helyzetre, amit a község e részében működő egyetlen ipari vállalat összeomlása okozhat.

OBČINSKA EKIPA CIVILNE ZAŠČITE ČETRTO V DRŽAVI

Čeprav je bil Štab Civilne zaščite občine Moravske Toplice uradno formiran šele pred nekaj več kot dvema letoma, je v tem času z načrtnim in zagnanim delom dosegel nekaj odmevnih rezultatov. Ti se ne nanašajo samo na organizacijsko področje, temveč vse bolj stopajo v ospredje tudi tekmovalni rezultati pripadnikov enot Civilne zaščite.

Izbrana vrsta prve medicinske pomoči, ki se je z visokimi uvrstitvami odlikovala že lansko leto, je na letošnjem regijskem tekmovanju v preverjanju teoretičnega znanja in praktične usposobljenosti iz prve pomoči septembra v Šalovcih osvojila naslov najboljšega ter se kot predstavnica pomurske regije udeležila državnega tekmovanja, ki je bilo v republiškem centru za izobraževanje in usposabljanje na Igu pri Ljubljani.

Ekipa prve medicinske pomoči, ki so jo sestavljali Dani Horvat (vodja), Bojana Benkovič, Jožica Gomboc, Natalija Lovrenčec, Monika Makari, Zorica Žibrik ter Darko Horvat, je pod vodstvom poveljnika občinskega Štaba Civilne zaščite Štefana Jančariča tudi na državnem tekmovanju dosegla izjemen rezultat – četrto mesto med štirinajstimi ekipami.

Kot nam je ob vrnitvi povedal zadovoljen Štefan Jančarič, se tako visoke uvrstitve kot novinci na omenjenem tekmovanju niso nadejali, ter obžaloval minimalni zaostanek za tretjim mestom.

»Uspehi potrjujejo, da smo si delo dobro in realno zastavili. Nenazadnje pa je to samo plod zelo vestnega in požrtvovalnega dela naših članic in članov. Nenehno

smo obnavljali že pridobljeno znanje, ga nadgrajevali in dodajali nova spoznanja. Pri tem nam je bil v veliko pomoč tudi dr. Alojz Horvat, ki je našim članom nudil ustrezno znanje tudi s predavanji. Ne ka-

rezultate ter upravičili svoje poslanstvo pri čim uspešnejših intervencijah ob dejanskih nesrečah,« je prepričan Štefan Jančarič.

Sicer pa so prav na področju usposabljanja članov in članic iz ekip prve me-

Ekipa prve medicinske pomoči Štaba Civilne zaščite občine Moravske Toplice, ki je na državnem tekmovanju na Igu osvojila četrto mesto. Stojijo od leve: Zorica Žibrik, Dani Horvat, Natalija Lovrenčec, Danilo Horvat in Jožica Gomboc; čepijo: Štefan Jančarič, Monika Makari in Bojana Benkovič

FOTO: GEZA GRABAR

že zanemariti spoznanja, da občinski štab Civilne zaščite izjemno dobro sodeluje tako z Občinsko gasilsko zvezo Moravske Toplice, saj vsako preverjanje usposobljenosti in številne druge vaje načrtujemo skupaj, kakor tudi z županom Francem Cipotom. Samo tako bomo dosegli zelene

dicinske pomoči v slehernem naselju v občini z namenom čim hitrejših in čim bolj učinkovitih intervencij ob naravnih in drugih nesrečah dosegli enakomerno porazdeljenost oziroma »pokritost«.

Geza Grabar

Civilna zaščita

USPEŠNO PRESTALI PREVERJANJE

Konec novembra je Inšpektorat Republike Slovenije za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, Izpostava Murska Sobota, ob prisotnosti inšpektorjev Bojana Fariča in Milana Gomboca pri Štabu Civilne zaščite (CZ) občine Moravske Toplice opravil pregled arhiva dokumentov. Po opravljenem pregledu sta inšpektorja (nenapovedano) izdala še nalog za aktiviranje pripadnikov različnih enot Civilne zaščite. Poveljnik štaba CZ Štefan Jančarič je dobil nalogo, naj po načrtu aktivira pripadnike prve medicinske pomoči, kurirsko službo ter ekipo za tehnično reševanje. Poveljnik se ni odločil za aktiviranje po načelu vročanja pozivov prek kurirjev, kot je to zapisano v načrtu, temveč je aktiviranje opravil prek seznamov, ko so člani štaba pripadnike posameznih enot pozivali po telefonu.

Pri komuniciranju s pripadniki posameznih enot je bilo pet članov nedosegljivih oziroma službeno odsotnih, kar 80 % se jih je odzvalo vabilu in so prišli na zbirno mesto pred občinsko zgradbo v Moravskih Toplicah. Člani enot so ob prihodu podpisovali tudi vročilnice pozivov, ki se kot dokumentacija hranijo ob slehernem aktiviranju.

Po opravljenem inšpekcijskem pregledu dokumentacije ter aktiviranju pripadnikov posameznih enot so zbrane nagovorili župan Franc Cipot kot prvi odgovorni za izvajanje nalog zaščite in reševanja v občini Moravske Toplice, inšpektor Bojan Farič ter poveljnik štaba CZ Štefan Jančarič. Vsi so pohvalili hiter odziv večine članov, kar je zagotovilo za hitro posredovanje tudi ob dejanskih nesrečah. Ugotovili so tudi, da je del ekip že ustre-

Štefan Jančarič, poveljnik občinskega štaba Civilne zaščite

žno opremljen, drugi pa morajo v skladu z merili opremljanja to še storiti.

»Redke so občine, ki se lahko pohvalijo s tako učinkovitim načinom aktiviranja. V Štabu CZ občine Moravske Toplice se zavedamo ključnih ogroženih območij, bodisi v naseljih ali v zdraviliško-kopaliskem kompleksu v Moravskih Toplicah, zaradi tega tudi

načrtno in strokovno usposabljammo pripadnice in pripadnike različnih enot Civilne zaščite ter urejemo pogodbeni razmerja s podjetji, ki lahko bodisi z mehanizacijo ali orodji posredujejo v primeru nesreč. Ljudem, ki opravljajo te dejavnosti, smo lahko za to hvaležni,« je izpostavil poveljnik Občinskega štaba CZ Štefan Jančarič.

Izvedeli smo še, da bo v zimskem času štab CZ za pripadnike enot tudi letos pripravil obsežna izobraževanja. Samo z znanjem in seveda opremo bo namreč tudi v bodoče mogoče zagotoviti primerno ravno varnosti premoženja in ljudi. Skupaj z Občinsko gasilsko zvezo, s katero Civilna zaščita zelo tesno sodeluje, pa že vse od začetka delovanja obeh na občinskem nivoju, nastaja zelo močno jedro s področja zaščite in reševanja.

Geza Grabar

Oktober – mesec varstva pred požari

PREIZKUSI V VSEH TREH SEKTORJIH

Občinska gasilska zveza (OGZ) Moravke Toplice je v oktobru, mesecu varstva pred požari, opravila preizkuse usposobljenosti gasilskih društev v občini. Preizkusi so tokrat potekali v okviru posameznih sektorjev, zaradi realnejše ocene usposobljenosti gasilcev so bile vaje nenapovedane.

Pri preizkusih, ki so potekali v Bukovnici za sektor Bogojina, v Zgornjih Moravcih za sektor Martjanci in v Kančevcih za sektor Prosenjakovci, so se gasilci vključevali v gašenje požarov na gospodarskih in stanovanjskih objektih, objektih z nastanitvenimi zmogljivostmi sto in več oseb, reševanje poškodovanih oseb, prevoznih sredstev in reševanje oseb iz le-teh. Vaja je potekala s predpostavko, da so na požariščih snovi, ki predstavljajo veliko nevarnost za operativce pri gašenju, kot so plin, bencin, nafta in kurilno olje. Pri vaji je bilo potrebno upoštevati tudi tehniko in način izvedbe vodenja poveljujočega, odrejanje nalog ter zagotavljanje zadostnih količin gasilnih sredstev.

Po besedah predsednika OGZ Moravske Toplice Slavka Škerlaka se je vaj udeležilo veliko gasilcev, ki so naloge opravili na zadovoljli-

Preizkus usposobljenosti gasilcev v Zgornjih Moravcih

vi strokovni ravni. »Kot pozitivno spoznanje je vsekakor potrebno omeniti izredno veliko pripravljenost občanov, ki so gasilski zvezi nudili terene in objekte za izvedbo preizkusov. Taka oblika sodelovanja je vsekakor pozitivna, saj se iz leta v leto kaže vedno večja usposobljenost in kvaliteta dela gasilcev po eni strani in pripravljenost občanov na sodelovanje z gasilci po drugi. Prav zato bo gasilska zveza s tako obliko usposabljanja nadaljevala tudi v prihodnje, saj je to poleg rednega izobraževanja ena od podlag za dobro usposobljenost operativnih enot. To je tudi cilj slehernega gasilskega društva v naši zvezi, saj bomo lahko le dobro usposobljeni in strokovno pripravljeni izvajali morebitne intervencije pravočasno, kvalitetno in strokovno ter na ta način zagotavljali večjo učinkovitost pri reševanju življenj in premoženja naših občanov, saj je osnovno vodilo gasilcev pomagati bližnjemu v nesreči,« je poudaril predsednik Slavko Škerlak.

Geza Grabar

Svet za prometno varnost

PESTER PROGRAM AKTIVNOSTI V LETU 2001

Namen delovanja Sveta za prometno varnost (SPV) Občine Moravske Toplice je, da kot svetovadni organ deluje pri prometnih preventivnih akcijah in sproti spremlja prometno varnostno situacijo v občini ter organizirana aktivnosti, ki so pomembne za izboljšanje prometne varnosti. V letu 2001 je izvajal akcije, ki jih je načrtoval s svojim letnim programom dela. Akcije so bile v glavnem uspešne in dobro organizirane.

Pregled aktivnosti:

1. Izdelava analize prometne varnosti na cestah Občine Moravske Toplice;
2. Izdelan program za izboljšanje prometne varnosti na cestah občine;
3. Priprava in sprejem programa dela SPV za leto 2001;
4. Spomladanske in jesenske akcije »Alkohol v prometu« (razgovor z vozniki, delitev letakov, itd.);
5. Obiski osnovnih šol (skozi celo leto), dogovori z ravnatelji in mentorji o prometni vzgoji učencev;
6. Izvajanje kolesarskih izpitov na osnovnih šolah;
7. Priprave za občinsko in medobčinsko tekmovanje »Kaj veš o prometu« za učence osnovnih šol;
8. Izvedba občinskega tekmovanja »Kaj veš o prometu« za učence osnovnih šol Bogojina, Fokovci, Prosenjakovci in Puconci;
9. Pregled prometne signalizacije in cestnih objektov na cestah občine;
10. Izdelava analize prometnih nesreč na cestah občine (polletna in celoletna analiza);
11. Opravljeni obhodi osnovnih šol – namen: pregled prometne signalizacije v bližini šol, pregled in dopolnitev varnostnih načrtov za prihod učencev v šolo in dogovor o zavarovanju učencev v prometu v prvih šolskih dneh;
12. Izvedba širše akcije »Prvi šolski dnevi« – večdnevno dežurstvo na nevarnih točkah v bližini šol;
13. Priprava na akcijo – tekmovanje avto moto rally;
14. Izvajanje akcije – tekmovanje avto moto rally pod geslom »Vse za varnost prometa«; tekmovali so vozniki A in B kategorije (70 tekmovalcev);
15. Izvajanje akcije »Teden varnosti otrok v prometu« (v času 1. do 9. oktobra);
16. Sprejem šolskih delegacij pri županu Občine Moravske Toplice z namenom, da učenci opozorijo župana na najbolj pereče probleme v prometu, s katerimi se srečujejo vsak dan na poti v šolo in domov;
17. Izvedena kontrola prometne signalizacije in program za sanacijo in postavitev novih prometnih znakov;
18. Akcija SPV pod geslom »Stopimo iz teme« – mesec oktober – november (sodelovanje osnovnih šol);
19. Izvedena akcija »Brezhibno vozilo je varno vozilo« (s sodelovanjem policije);
20. Izvajanje prometne vzgoje predšolskih otrok (v vrtcih).

Moram poudariti, da je bilo delo našega SPV zelo obširno, pri vseh večjih akcijah so sodelovali tudi mentorji prometne vzgoje in ravnatelji osnovnih šol. Sodelovala je tudi policija iz Murske Sobote ter člani Združenja šoferjev in Avto-moto društvo Murska Sobota. Povezovali smo se tudi s sosednjimi občinskimi SPV (Puconci, Murska Sobota, itd.). Pri večjih aktivnostih so bili imenovani organizacijski odbori, ki so strokovno vodili aktivnosti.

Franc Čarni, predsednik SPV Občine Moravske Toplice

NOVICE IZ OBČINSKE GASILSKE ZVEZE MORAVSKE TOPLICE

Gasilci pomagajo s prevozom vode – Zaradi dolgega sušnega obdobja se je v več krajih občine, zlasti na gorickem delu, pojavilo pomanjkanje pitne vode. Vključila so se prostovoljna gasilska društva OGZ Moravske Toplice, ki so od julija do začetka decembra prepejala gospodinjstvom Motvarjevec, Prosenjakovec, Čikečke vasi, Sela, Fokovec, Andrejec in Krnec več kot 300.000 litrov pitne vode.

Tudi letos izobraževanja in usposabljanja gasilcev – Eden od temeljnih ciljev OGZ Moravske Toplice je teoretična in praktična usposobljenost gasilcev. V decembru poteka usposabljanje operativnih članov za delo z

dihalnimi aparati na Igu. Drugo usposabljanje je tečaj za izprašane gasilce, na začetku prihodnjega leta pa bo zveza na svojem sedežu v Moravskih Toplicah ponovno organizirala tečaj za voznike kategorije C.

Srečanje gasilcev veteranov – Tokrat bo tradicionalno srečanje gasilskih veteranov naše občine v Prosenjakovcih, in sicer 28. decembra. Na srečanju bodo vsem, ki so prestopili prag veteranstva izročili posebne plakete, vsem, ki so pomagali pri razvoju in rasti gasilske organizacije, pa zahvale. Na srečanju bodo razglasili rezultate natečaja za najlepše urejene gasilske domove v občini.

Gasilci med malčki – Gasilci PGD Moravske Toplice, ki imajo status osrednjega društva, so v mesecu varstva pred požari obiskali malčke VVZ Vrtci v enotah Moravske Toplice in Fokovci. Razkazali so jim opremo za gašenje in reševanje in jim prikazali gasilske veščine. V nekaterih so se preizkusili tudi malčki.

Brezhibna oprema – učinkovita oprema – Ker je pogoj za učinkovito intervencijo brezhibna oprema, je OGZ zagotovila servis vseh motornih brizgaln in črpalk na kombiniranih gasilskih vozilih, ki jih uporabljajo društva – članice OGZ Moravske Toplice.

G.G.

Moravske Toplice SLOVENIJA KOLESARI ZA ZDRAVJE

Niti hladno in deževno vreme ni moglo skaliti dobrega razpoloženja kolesarjev in drugih obiskovalcev, ki so se udeležili letošnjega tradicionalnega rekreativnega kolesarskega maratona po občini Moravske Toplice. Prireditev, ki je sodila tudi letos v okvir praznovanj ob občinskem prazniku, je imela tokrat še večjo težo, saj je bilo prav v Moravskih Toplicah tudi sklepno dejanje letošnjega ciklusa rekreativnih kolesarskih prireditev oziroma vseslovenske akcije *Slovenija kolesari za zdravje*.

Organizatorji te zelo priljubljene rekreativne prireditve, Občinska športna zveza Moravske Toplice, Zdravilišče Moravske Toplice in zaradi zaključka akcije na nacionalnem nivoju tudi Olimpijski komite Slovenije – Združenje športnih zvez Slovenije, so bili na koncu zelo zadovoljni. Kljub slabemu vremenu je namreč pedale na kolesih na dveh različnih progah: na

Ljubljane. Tudi tej kolesarski prireditvi so dali poseben pečat člani Društva starodobnikov-ljubiteljev starih koles Dimek iz Beltincev, katere smo na štartno-ciljnem prostoru pred apartmajskim naseljem Prekmurska vas Zdravilišča Moravske Toplice srečali z več kot pol stoletja starimi kolesi in v opravi, ki je bila v ospredju oblačenja za tiste čase.

Med najbolj množičnimi ekipami je bila kolesarska sekcija, ki deluje v okviru Športnega društva Radenci.

ravninski v dolžini 27 kilometrov in na nekoliko zahtevnejši na 50 kilometrov, veselo poginjalo natanko 196 kolesarjev iz vse Slovenije.

Ceprav je bilo kolesarjenje rekreativno, torej uvrstitev ni bila pomembna, je organizator zabeležil nekaj podrobnosti s prireditve: najstarejša udeleženca sta bila 76-letni Miroslav Mihec iz Maribora ter leto dni mlajša Katari-na Rengeo iz Murske Sobote. Krajšo razdaljo, kjer se je na pot podalo 86 kolesarjev, je najhitreje prevozil Franc Avbar iz Vavte vasi, daljšo (110 kolesarjev) pa Miha Bolkovič iz

Vsak udeleženec, ki je uspešno premagal izbrano progo, je po prihodu skozi cilj dobil spominsko majico, spominsko medaljo ter prekmurski bograč za malico. Prireditev so z nastopi folkloristov ter z brezplačno ponudbo pristne kuhinje in zlahtne kapljice popestrili člani Kulturno-turističnega društva Tešanovci. Na zaključni slovesnosti akcije so z žrebom med nastopajoče razdelili praktične nagrade, posebnih nagrad so bili deležni kolesarji, ki so izpolnili pogoje akcije kolesarjenja na državni ravni.

Geza Grabar

TEKMOVALI SO VETERANI IN VOZNIKI INVALIDI

Združenje šoferjev in avtomehanikov (ZŠAM) Murska Sobota, tamkajšnje Avto-moto društvo in moto klub Veterani ter Društvo paraplegikov Prekmurja in Prlekije so s spretnostno vožnjo in štartom v Prometno-varnostnem centru Gaber v Murski Soboti tudi letos pripravili avto-moto rally pod naslovom *Vse za varnost v prometu*. Vse niti te edinstvene prireditve, ki ji ni para v Sloveniji in je bila tudi letos ena od množice prireditev ob prazniku Občine Moravske Toplice, je imel v svojih rokah priznani strokovnjak s področja avto-moto športa in dolgoletni instruktor vožnje, Franc Čarni iz Sebeborca.

Začetek avto-moto rallyja veteranov na 44 kilometrov dolgi progi, ki se ga je skupaj udeležilo 70 motoristov in avtomobilistov s 30 sovozniki iz Slovenije in Avstrije, je bil na varnostno-cestnem poligonu Gaber v Murski Soboti, kjer je potekala tudi prva spretnostna vožnja. Druga časovna točka je bila v Fokovcih, tretja pa v Puconcih pri osnovni šoli z drugim preizkusom in spretnostni vožnji. Na cilju pred vaško-gasilskim domom v Sebeborcih je bila na sporedu še tretja spretnostna vožnja, testiranje iz cestno prometnih predpisov ter streljanje z zračno puško. Tam je bila tudi razglasitev rezultatov s podelitvijo priznanj in nagrad.

Tekmovanje je tudi letos sovpadalo z odprtim državnim prvenstvom voznikov paraplegikov in tetraplegikov. Teh je bilo letos kar 24.

Med vozniki invalidi iz naše občine ni bilo predstavnikov, pač pa je bilo številno zastopstvo med vozniki veterani. Tako je v odprtem prvenstvu Slovenije za motorna kolesa in prikolice, izdelane do leta 1975, Štefan Ovsenjak iz Mlajtinec osvojil tretje, Edo Berden iz Andrejca pa osmo mesto; v kategoriji osebnih avtomobilov, izdelanih do 1975, pa je Jože Horvat pristal na petem, Emil Brunec na šestem in Koloman Votek na dvanajstem mestu.

Geza Grabar

Občinska športna zveza TUDI LETOS NAJBOLJŠI ŠPORTNIKI

Občinska športna zveza (OŠZ) Moravske Toplice je tudi letos razpisala akcijo za izbor športnika leta 2001. Posebna komisija za izbor najboljših (sestavljajo jo člani Izvršnega odbora OŠZ), ki jo letos prvič vodi Evgen Solar, pri OŠZ predsednik komisije za strelstvo, bo na podlagi prispelih pisnih predlogov izbrala najboljše v več kategorijah, in sicer: športnice, športniki in društva. Podelila bo tudi priznanja perspektivnim mladim športnikom, športnikom invalidom ter izbranim športnim delavcem za dolgoletno delo v športnih organizacijah. Priznanja pa bodo prejele tudi vse tri osemletke v občini.

Prireditev z razglasitvijo najboljših posameznikov in ekip bo v soboto, 15. decembra 2001, v Zdravilišču Moravske Toplice.

Geza Grabar

Mali nogomet VODI EKIPA SUHEGA VRHA

V zadnjem (11.) kolu tekmovanja v občinski ligi malega nogometa so Moravske Toplice premagale vodilno moštvo Suhega Vrha, ki pa je ob neodločenem rezultatu Mlajtinec proti Ivancem zadržalo prvo mesto na lestvici ob koncu jesenskega dela tekmovanja.

Rezultati:

Mlajtinci : Ivanci	1 : 1
Prosenjakovci : Filovci	1 : 1
Moravske Toplice : Suhi Vrh	5 : 4
Tešanovci : Sebeborci	1 : 4
Sveti Laszlo : Čarda	1 : 3
Vučja Gomila : Norsinci	0 : 5

Lestvica po jesenskem delu tekmovanja

1. Suhi Vrh	11	9	0	2	64 : 29	27
2. Mlajtinci	11	8	2	1	46 : 26	26
3. Sebeborci	11	8	0	3	44 : 27	24
4. Ivanci	11	7	2	2	50 : 32	23
5. Prosenjakovci	11	5	1	5	26 : 29	16
6. Filovci	11	4	2	5	35 : 37	14
7. Čarda	11	4	1	6	39 : 39	13
8. Tešanovci	11	4	0	7	37 : 41	12
9. Moravske Toplice	11	4	0	7	31 : 52	12
10. Norsinci	11	2	3	6	31 : 43	9
11. Sveti Laszlo	11	2	2	7	23 : 51	8
12. Vučja Gomila	11	2	1	8	24 : 44	7

Avto-moto rally 2001

OBVESTILO

Program SAPARD je eden od treh predpristopnih programov EU (Evropske unije) kot posebni program pomoči za kmetijstvo in razvoj podeželja za države kandidatke za vstop v EU.

Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja je tista institucija, ki bo upravljala s sredstvi predpristopne pomoči SAPARD. Gre za sredstva iz evropskih skladov, do katerih bo Slovenija upravičena vse do vstopa v Evropsko unijo. Do dodelitve sredstev pa bodo upravičeni tisti posamezniki ali institucije, ki bodo izpolnjevali pogoje naslednjih javnih razpisov:

1. Javni razpis za investicije v kmetijsko gospodarstvo (ukrep 1 – dodatne informacije: ga. Sonja Gornik 01/478 9225): ukrep obsega podporo investicijam na kmetijskem gospodarstvu, ki bodo prispevale k izboljšanju konkurenčnosti kmetijskih gospodarstev in izpolnjevanja zahtev pravnega reda EU na področju higiensko veterinarske ureditve, varovanja okolja in zaščite živali. Upravičenci do teh sredstev so nosilci kmetijskega gospodarstva in druge fizične ter pravne osebe, ki opravljajo kmetijsko in živilsko dejavnost v skladu z načeli dobre kmetijske prakse na ozemlju RS in bodo izpolnjevale predpisane pogoje, ki bodo določeni z razpisom.

2. Javni razpis za investicije v živilsko predelovalno industrijo (ukrep 2 – dodatne informacije: g. Janez Lipiec 01/478 9226): ukrep obsega podporo naložbam v materialna sredstva, ki omogočajo prilagajanje živilsko predelovalnih obratov zahtevam EU na področju veterinarsko sanitarnih predpisov in predpisov o varovanju okolja in zaščite živali ter izboljšanje konkurenčnosti na domačem in tujih trgih. Upravičenci do sredstev so fizične in pravne osebe ali njihove registrirane skupine in združenja, ki delujejo na področju klanja živali, predelave mesa in proizvodnje mesnih izdelkov, predelave rib in proizvodnje ribjih izdelkov, predelave mleka in proizvodnje mlečnih izdelkov ter priprave teh proizvodov za trg in bodo izpolnjevali predpisane pogoje, ki bodo določeni z razpisom.

3. Javni razpis za diverzifikacijo na podeželju (ukrep 3 – dodatne informacije: ga. Ariana Libertin 01/478 9222): ukrep obsega podporo v izgradnjo in izboljšanje turistične ponudbe na podeželju, ki se bo opravljala kot dopolnilna dejavnost na kmetijah, in naložbam v tradicionalno domačo obrt na kmetijah: izgradnja ali obnova prostorov in nakup opreme za opravljanje turistične dejavnosti, ureditev prostorov za rekreacijo in prosti čas na turističnih kmetijah za potrebe gostov, izgradnjo ali obnovo prostorov in nabavo opreme za opravljanje tradicionalne domače obrti na kmetijah. Upravičenci do sredstev so fizične osebe, ki so lastniki ali zakupniki kmetij na območjih razvojnih programov podeželja, ki jih izvaja Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in se ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo ter bodo izpolnjevali predpisane pogoje, ki bodo določeni z javnim razpisom.

4. Javni razpis v kmetijsko infrastrukturo (ukrep 4 – dodatne informacije: ga. Vida Kokalj 01/478 9223): ukrep obsega podporo v ureditev cestne infrastrukture (cestne povezave, dostopne poti, poti do kmetijskih površin), ureditev tematskih poti in ureditev vodne oskrbe (preskrba s pitno vodo v vaseh in kmetijah). Upravičenci za dodelitev sredstev so občine, ki so vključene v razvojne programe podeželja, ki jih izvaja Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, razen občine iz območij, ki so vključene v projekt »Vinske turistične ceste Slovenije« oziroma projekte CR-POV za posamezne dele občin.

Javni razpisi za program SAPARD bodo v Uradnem listu RS objavljeni takoj po objavi uradnega dokumenta o akreditaciji Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja v Uradnem listu Evropske unije.

Služba za stike z javnostmi Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja

Pomursko društvo za boj proti raku usklajuje interese ter oblikuje in predlaga programe preventivnih dejavnosti v zvezi z bojem proti raku. Svojo dejavnost oblikuje v skladu s svojim letnim programom, s programom Zveze slovenskih društev za boj proti raku in po navodilih stroke. Pri svojem poslanstvu sodeluje z organizacijami in institucijami, ki se strokovno in znanstveno-raziskovalno ukvarjajo z zdravstveno vzgojo. O svojem delu seznanja člane in javnost o problemih in napredku na področju delovanja društva. Spodbuja tudi strokovno izpopolnjevanje članov društva in se zavzema za štipendiranje ter izmenjavo strokovnjakov doma in v tujini.

Naloge Pomurskega društva za boj proti raku so zlasti naslednje:

- realizacija programa *»Slovenija v boju proti raku«*;
- skrb za dvig strokovnega znanja svojih članov;
- organiziranje predavanj, tečajev, posvetovanj, razprav, seminarjev in konferenc za svoje člane;
- organiziranje javnih predavanj s področja delovanja društva in tako stimuliranje zanimanja javnosti za zdravstveno preventivo v boju proti raku;
- sodelovanje pri načrtovanju vzgojno-izobraževalnih programov;
- založništvo in izdajanje strokovne in znanstvene literature s področja dejavnosti društva;
- spodbujanje sodelovanja raziskovalnih institucij, univerz in strokovnjakov pri posameznih projektih društva;
- nastopanje društva kot pobudnika zakonodajnih ukrepov v zvezi z bojem proti raku ter
- sodelovanje z drugimi sorodnimi društvi in organizacijami v državi in tujini.

Sedež Pomurskega društva za boj proti raku je v Murski Soboti, Ulica arhitekta Novaka 2/b (sedež Zavoda za zdravstveno varstvo Pomurja), klicna številka za vse morebitne informacije je: 031 / 438 342. Na to številko lahko pokličejo tudi vsi društveni in lokalni aktivisti, ki bi želeli v svojem okolju organizirati preventivna predavanja o preventivi pred rakom. Član društva lahko postane vsak državljan, ki izrazi to željo, sprejme društvena pravila in se po njih ravna. Članstvo v društvu je prostovoljno. Kdor želi postati član društva, naj pokliče gornjo telefonsko številko ali pa pristopno izjavo izpolni na sedežu Območnega združenja Rdečega križa Slovenije v Murski Soboti, Ulica Staneta Rozmana 3/I, kjer lahko vplača tudi članarino v višini 700 tolarjev.

Morebitne prostovoljne prispevke ali denar namesto venca na grob pa se lahko s položnico nakaže na številko računa pri Ljubljanski banki: 02340 – 0019232476!

Torej sodelujemo v zdravstvenem programu *»Slovenija v boju proti raku«* za 15-odstotno zmanjšanje obolevnosti in umrljivosti za rakom!

Pomursko društvo za boj proti raku
Murska Sobota

Moravske Toplice

7. SLIKARSKA KOLONIJA PRIMOŽ TRUBAR

Septembra je v Moravskih Toplicah potekala sedma slikarska kolonija. V začetku novembra so slike razstavili v prostorih hotela Vivat v Moravskih Toplicah. Na otvoritvi sta prisotne pozdravila Koloman Cigüt, predsednik soboške podružnice Slovenskega protestantskega društva Primož Trubar, in župan Franc Cipot, v kulturnem programu so nastopili harmonikarka in ženski pevski zbor Vrtci občine Moravske Toplice. Slikarje je predstavil umetniški vodja kolonije akademski slikar Miki Beer.

Po tradiciji Miki Beer vabi v kolonijo pomembne likovne ustvarjalce, akademske slikarje iz celotne Slovenije in zamejstva. Letos so prekmursko pokrajino in druge motive upodabljali poleg rojaka Roberta Černelca iz Filovec še slikarji iz osrednje Slovenije: Samo Šiles, Tomaž Kržišnik, Vida Slivnik-Belantič, Bojan Klančar, Goce Kalajdžijski, Makedonec po rodu, ki že 35 let živi v Šentjurju pri Celju, ter Rudi Benetik, koroški Slovenec iz Podjune v Avstriji.

Ob razstavi je izšel katalog s spremno besedo umetnostnega zgodovinarja in kritika, mag. Franca Obala. Slikarsko kolonijo je vzorno organizirala soboška podružnica SPD Primož Trubar, delo kolonije so omogočile domače finančne ustanove in proizvodna podjetja, občine MO Murska Sobota, Puconci in Moravske Toplice ter Evangeličanska cerkev v RS.

Ludvik Sočič

Tomaž Kržišnik, PREKMURJE, pastel na papir, 29 x 42 cm

MARTINOV VO V NAŠIH KRAJIH

DRUGI MARTINOV POHOD

Po ljudskem izročilu sv. Martin spremeni mošt v vino, zato je treba njegov god izdatno proslaviti; da pa to ni samo čas mladega vina, pečene gosi in pečenih kostanjev na mizi, so v Občinski športni zvezi in Turistično informativnem centru (TIC) Moravske Toplice tudi letos potrdili z Martinovim pohodom. To je bila že druga tovrstna športno-rekreativna prireditev. Na pot od Moravskih Toplic do Jelovškovega brega na Suhem Vrhu se je namreč kljub hladnemu vremenu podalo več kot 150 pohodnikov.

FOTO: Geza GRABAR

II. Martinov pohod na Jelovškov breg: na pot se je podalo več kot 150 pohodnikov.

V množici dobro razpoloženih udeležencev nismo srečevali samo znanih obrazov domačinov, temveč je bilo tudi veliko drugih: ob gostih zdravilišča tudi organizirane skupine z drugih območij Slovenije.

Prireditelja sta ob prijavi pohodnikov ob simboličnem darilu ponujala tudi lončene kozarce, ki so jih lahko napolnili na koncu pohoda, pri nogometnem igrišču na Jelovškovem bregu. Tam je bilo tudi martinovanje na prostem z družabnim srečanjem pohodnikov in drugih obiskovalcev. S svojo ponudbo – domačo

hrano in vinom – so se predstavili vinotoci z območja: Passero-Lipič, Mirana Erniše, Pri Nadi ter Goran, pa tudi nekateri drugi ponudniki: turistična kmetija Puhan iz Bogojine, medicinarstvo Celec iz Ratkovec ter Turistično društvo Moravci.

Martinovanje brez pečenega kostanja in žive glasbe ne bi bilo pravo martinovanje. Za prvo so poskrbela dekleta iz TIC-a, k že itak dobri volji pa je svoje dodal še glasbenik Pištek.

Zbrane je nagovorila tudi prekmurska vinska kraljica Melita Gaber.

Geza Grabar

Trnavski breg Filovci VESELO RAZPOLOŽENJE

Kakor po številnih vinskih kletih, zidanicah in domovih v občini Moravske Toplice so čar martinovega vzdušja z veliko žlico tudi letos okusili člani Vinogradniško sadjarskega društva iz Filovec, njihovi najbližji ter številni prijatelji. Že drugič, odkar so se tudi v filovskih gorah odločili za ponovno oživetev te stare

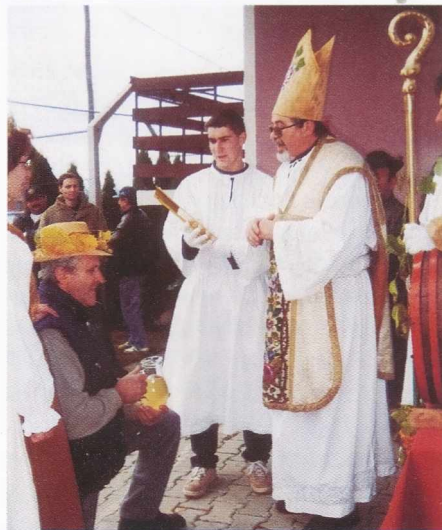

FOTO: Geza GRABAR

ljudske tradicije, je bil krst mošta pri kleti Alojza Berdena na Trnavskem bregu. Gospodar Alojz, z vrčem vina v roki ter klečeč na kolenih, je pred škofom sv. Martinom II. iz Dobrovnika poosebljal mlado vino. Pod bremenom številnih obljub se je kot »umazani moštek s polno grehov« moral pokoriti v mlado in čisto vino.

Geza Grabar

LIPNICA – glasilo Občine Moravske Toplice • izdajateljski svet: Janez Čarni, Alojz Glavač, Geza Grabar, Nada Lutarič (predsednica), Franc Nežič, Tibor Vörös, Vlado Vučkici • ureja uredniški odbor v sestavi: Geza Grabar, Bojan Peček, Ludvik Sočič (odgovorni urednik) • administrativna opravila: Marjanca Granfol • prelom in fotolitija: Atelje Antolin • tisk: Solidarnost Murska Sobota, december 2001 • Lipnica ni naprodaj – vsako gospodinjstvo v občini jo dobi brezplačno, drugi zainteresirani pa na sedežu Občine Moravske Toplice, Kranjčeva 3, 9226 Moravske Toplice – telefon 02 / 538 15 00, 548 17 65, 548 18 10, faks: 02 / 538 15 02, E-mail: obcina.moravsketoplice@moj.net - internet: www.moravske-toplice.si